

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Posouzení bonity potenciálního klienta banky - žadatele o bankovní úvěr

Assessing Creditworthiness of a Potential Bank's Client - Applicant for a Bank Loan

Student: Jan Smetana

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Viktorie Janečková, Ph.D.

Ostrava 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra managementu

Zadání bakalářské práce

Student: **Jan Smetana**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6208R037 Management**
Téma: **Posouzení bonity potenciálního klienta banky - žadatele o bankovní úvěr**
Assessing Creditworthiness of a Potential Bank's Client - Applicant for a Bank Loan

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Teoreticko-metodologická východiska problematiky
 3. Představení podnikatelského záměru
 4. Posouzení bonity potenciálního klienta banky - žadatele o bankovní úvěr
 5. Vlastní doporučení
 6. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DLUHOŠOVÁ, Dana et al. *Finanční řízení a rozhodování podniku: analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita*. 3. rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-68-2.
GRÜNWALD, Rolf a Jaroslava HOLEČKOVÁ. *Finanční analýza a plánování podniku*. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-26-2.
KISLINGEROVÁ, Eva a Jiří HNILICA. *Finanční analýza: krok za krokem*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7179-713-5.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

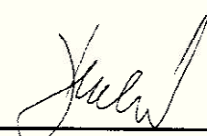
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Viktorie Janečková, Ph.D.**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

Ing. Petra Horváthová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci na téma „Posouzení bonity potenciálního klienta banky - žadatele o bankovní úvěr“ včetně příloh vypracoval samostatně. Přílohy č. 1, 2,3,4,5,6,7,8 dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnil.

V Ostravě dne 11. 5. 2012

.....
Jan Smetana

OBSAH

1	Úvod.....	5
2	Teoreticko-metodologická výcho-diska problematiky	7
2.1	Bankovní úvěry.....	7
2.1.1	Bankovní úvěry z pohledu historického	7
2.1.2	Charakteristika bankovních úvěrů	8
2.2	Poskytování bankovních úvěrů.....	14
2.2.1	Žádost o poskytnutí úvěru.....	14
2.2.2	Čerpání úvěru.....	16
2.2.3	Splácení úvěru.....	17
2.3	Posuzování úvěruschopnosti žadatele o bankovní úvěr	17
2.3.1	Charakteristiky finanční analýzy	18
2.3.2	Poměrové ukazatele	22
2.3.3	Altmanovo Z-skóre	29
3	Představení podnikatelského záměru	32
3.1	Představení společnosti.....	32
3.1.1	Společnost ABC Auto s.r.o. v číslech.....	33
3.2	Investiční potřeby společnosti	36
4	Posouzení bonity potenciálního klienta banky - žadatele o bankovní úvěr	38
4.1	Obchodní analýza	38
4.1.1	Vlastnické vztahy a majetkové podíly	38
4.1.2	Hlavní obchodní činnost, její vývoj a momentální situace v odvětví.....	39
4.1.3	Hodnocení vedení společnosti	40
4.1.4	Finanční závazky	41
4.2	Finanční analýza	42
4.3	Úvěrová analýza	49
5	Vlastní doporučení	51

6	Závěr	53
	Seznam použité literatury	55
	Seznam zkratek.....	56
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	57
	Seznam příloh.....	58

1 ÚVOD

Celosvětová finanční krize přiměla bankovní subjekty k mnohem větší opatrnosti ve všech oblastech jejich aktivit. Zejména v oblasti poskytování úvěrů došlo k velkému posunu v nahlížení na bonitu klientů. Pro schválení čerpání úvěru musí klient doložit řadu podkladů, které jsou pečlivě přezkoumávány a vyhodnocovány. Podmínky pro získání úvěru jsou stále přísnější a ne každý žadatel je nakonec se svým požadavkem úspěšný. Tato obezřetnost ze strany velké většiny bank se dotýká jak drobných žadatelů – fyzických osob žádajících nejčastěji o hypoteční úvěr, tak také větších či menších podnikatelských subjektů, kteří prostřednictvím provozních úvěrů financují své běžné výdaje na chod společnosti, prostřednictvím investičních úvěrů např. financují výstavbu nové haly či vybudování prodejního místa, nebo tyto prostředky použijí na nákup strojů a zařízení. Díky těmto investičním aktivitám podnikatelských subjektů může dojít k vytvoření další pracovní pozice, v dnešní době tolik potřebné.

Banky tedy začaly eliminovat z jejich pohledu více či méně rizikové úvěry. Bohužel to řadě firem způsobilo větší problémy, než např. snížení jejich tržeb v důsledku působení finanční krize. Krácení limitů, zhoršování podmínek pro poskytování úvěrů, vyšší nároky na lepší výsledky hospodaření a nastavování nových parametrů v oblasti finančních i jiných ukazatelů, které banka hodnotí, je realita, se kterou se podnikatelské subjekty setkávají stále častěji.

V návaznosti na uvedené skutečnosti bylo jako cíl této práce vybráno posouzení bonity potenciálního klienta banky - žadatele o bankovní úvěr. Úkolem této bakalářské práce bude ozřejmit systém poskytování bankovních úvěrů, resp. posuzování bonity žadatelů o úvěr na konkrétním příkladu z praxe. Žadatelem o bankovní úvěr bude společnost podnikající v automobilovém průmyslu, která má již vybudovanou tradici a stabilní postavení na trhu. Patří k nejsilnějším hráčům na regionálním trhu a k významným prodejcům automobilů čtyř značek koncernu Volkswagen.

Práce bude členěna následujícím způsobem. Úvodní kapitoly se budou týkat teoreticko-metodologických východisek problematiky poskytování bankovních úvěrů. Budou rozebrány charakteristiky jednotlivých druhů úvěrů se zaměřením na firemní klientelu. Další část teorie bude věnována finanční analýze, která se při schvalování žádosti provádí společně s hodnocením dalších pro banku důležitých údajů.

V další části bude představena společnost žádající o investiční úvěr u banky, se kterou spolupracuje již řadu let. Informace o společnosti vychází ze skutečných údajů, ačkoli identita společnosti stejně jako případné úvěrující banky zůstane v zájmu zachování bankovního tajemství skryta. Informace o společnosti budou zahrnovat údaje o historii a současnosti, o druhu činnosti, kterou tento subjekt provádí a v neposlední řadě budou uvedena některá data vypovídající o hospodaření společnosti.

Praktická část práce bude věnována samotnému posouzení bonity potenciálního klienta banky z nejrůznějších hledisek. Analýza bude provedena jak při hodnocení společnosti z pohledu obchodního, tak také na základě údajů z finančních výkazů společnosti. Obchodní analýza, kterou provádí konkrétní banka, v sobě zahrnuje přezkoumání vlastnické struktury společnosti, naskýtá pohled na činnost společnosti a situaci na trhu a v daném odvětví, nahlíží na systém vedení společnosti a rozebírá nejdůležitější finanční závazky společnosti z kvalitativního i kvantitativního pohledu.

Konkrétní údaje o společnosti vychází z výročních zpráv roku 2009 a 2010. Data o hospodaření společnosti za rok 2011 byla poskytnuta k dotvoření obrazu o finanční situaci a momentálním postavení společnosti. Nejsou zatím oficiálně zveřejněna v obchodním rejstříku, neboť správnost účetnictví teprve hodnotí auditorská společnost.

V této bakalářské práci nebude chybět ani průběžné hodnocení výsledků veškerých analýz a nejrůznějších rozborů získaných informací. V předposlední kapitole práce se objeví vlastní doporučení pro společnost pro oblasti, na kterých by měl žadatel o bankovní úvěr průběžně pracovat, aby měla banka jistotu splácení poskytnutého bankovního úvěru.

2 TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHO- DISKA PROBLEMATIKY

Časový nesoulad mezi vyfakturovanými tržbami za provedené služby nebo prodané zboží a okamžikem, kdy společnost obdrží příslušnou částku na účet, nutí podnikatelské subjekty k zaplnění této mezery ve financování prostřednictvím úvěrů. Dalším důvodem pro žádost o úvěr u banky může být potřeba rozšířit stávající výrobní nebo prodejní prostory v okamžiku, kdy to společnost není schopna pokrýt ze svých zdrojů. V tržním hospodářství lze jen těžko nalézt podnikatelský subjekt, které by pro zajištění financování chodu svého podniku nesáhl po nějaké formě úvěru.

2.1 Bankovní úvěry

Úvěrové obchody mají oproti ostatním běžným obchodům určitá specifika, která ovlivňují charakter daného úvěru a způsob jeho realizace. Mezi tato specifika patří:

- prodávající je v roli věřitele, zatímco kupující v roli dlužníka,
- úvěrové obchody jsou realizovány na principu „půjčka – splátka“,
- vztah věřitele a dlužníka je založen na důvěře, že dlužník úspěšně a poctivě veškerý zapůjčený obnos vrátí,
- prodávající-věřitel na sebe kromě běžného obchodního rizika bere také riziko, že kupující-dlužník nebude ve svých aktivitách úspěšný.

2.1.1 Bankovní úvěry z pohledu historického

Zmínky o půjčkách se v historických pramenech objevují už od dávnověku. V podstatně větší míře se o nich dozvídáme z českých písemných pramenů pojednávajících o první polovině 19. století. Tehdy dnešní funkci bank nahrazovali soukromí směnárníci, kteří za různě vysoký úrok půjčovali ostatním své peníze. Česká spořitelna byla založena v Praze v průběhu roku 1824. O něco později vznikl Poštovní spořitelní ústav a na systému lidového peněžnictví se začalo dařit úvěrovým družstvům (tzv. kampeličkám) a občanským záložnám. Zemská banka království Českého plnila roli ústřední banky a Hypoteční banka království

Českého poskytovala Stavební úvěry. Akciové obchodní banky se objevily až ve 2. polovině 19. století – Živnostenská banka, Pražská úvěrní banka, Česká průmyslová banka a jiné.

V roce 1926 byla založena akciová Národní banka československá (NBČ). Černý pátek na Wall Street v roce 1929 sice odstartoval ekonomickou krizi, nicméně neovlivnil české bankovníctví tolik, jako krach vídeňské banky Österreichische Creditanstalt začátkem 30. let. Lidé vybírali své depozita (vklady) a akcie na pražské burze prudce klesaly. Domácí bankovní sektor se však z této krize dostal poměrně brzy a zapojil se do financování konjunktury před válkou. Rok 1938 znamenal konec normálního vývoje ekonomiky. Nacisté zlikvidovali tehdy vysoce vyvinutý bankovní sektor a ukradli český zlatý poklad, který byl navrácen až několik let po skončení druhé světové války.

V roce 1945 byl vydán dekret prezidenta republiky o znárodnění bank. V roce 1948 došlo k jejich sjednocení do jedné banky pro krátkodobé úvěrování – Živnobanky a Investiční banky – pro dlouhodobé úvěrování.

Rok 1990 přinesl bankovní reformu založenou na dvoustupňovém bankovním systému. V čele všech bank stanula Česká národní banka. I přes krizi, kterou prodělalo bankovníctví v letech 1996 – 1997, v letech 1999 – 2000 a také v současné ekonomické krizi, je český bankovní systém shledáván poměrně stabilním.¹

2.1.2 Charakteristika bankovních úvěrů

Úvěr může být obecně charakterizován jako postoupení hodnoty, ať už zbožové nebo peněžní, na určitou předem stanovenou dobu věřitelem dlužníkovi v případě, že se dlužník zaváže vrátit tuto postoupenou hodnotu navýšenou o hodnotu úroku. Z ekonomického pohledu jde v podstatě o „způsob řešení rozporu, kdy na jedné straně (u jedné ekonomických subjektů) vzniká dočasný přebytek prostředků a na straně druhé (u jiných ekonomických subjektů) jejich dočasný nedostatek“.² Jiný pohled na charakteristiku úvěru poskytuje Kalabis (2005, s. 71), který úvěr definuje jako „časově omezené, úplatné zapůjčení peněz k volnému nebo smluvně vázanému použití.“

¹ Zdroj informací – Článek: Historie českého bankovníctví dostupný z <http://www.bankovnigramotnost.cz/clanky/58966/historie-ceskeho-bankovnictvi.aspx>

² PAVELKA, F., BARDOVÁ, D., OPLTOVÁ, R., Úvěrové obchody, s. 54.

V případě bankovního úvěru se pak jedná o přenechání peněžních prostředků bankou za úplatu svým klientům k volnému (resp. účelovému) užití, přičemž klient může s těmito prostředky disponovat jen po určitou, smluvně přesně stanovenou časově omezenou dobu.

Členění peněžních úvěrů se odvíjí od následujících hledisek³:

- **subjekt** – je dlužník, který potřebuje získat peněžní prostředky,
- **objekt** – k financování čeho bude úvěr sloužit (*existují účelové a neúčelové*),
- **zajištění** – to, čím dlužník zaručí zaplacení půjčené částky (*zajištěné a nezajištěné*),
- **doba splatnosti** - je dobou, na kterou je úvěr poskytován (*krátkodobé, střednědobé, dlouhodobé*),
- **metody poskytnutí, popř. splácení** – v jakých časových intervalech dlužník peněžní prostředky čerpá a v jakých intervalech je splácí,
- **měna úvěru** – je určena potřebou dlužníka hradit své závazky v určité měně.

Mezi **nejčastěji poskytované bankovní úvěry** patří⁴:

- 1) **PROVOZNÍ ÚVĚRY** – slouží nejčastěji k financování běžného provozu podniku (nákup a prodej zboží, výroba či poskytování služeb),
- 2) **INVESTIČNÍ ÚVĚRY** – jsou určeny k profinancování dlouhodobějších projektů – zejména k financování investic a investičních celků,
- 3) **SPOTŘEBITELSKÉ ÚVĚRY** – jsou poskytovány běžným občanům k financování nákupu spotřebních předmětů,
- 4) **ÚVĚRY Z KREDITNÍCH KARET** – umožňují čerpat finanční prostředky okamžitě při použití kreditní karty u obchodníka, popřípadě při výběru hotovosti z bankomatu. Odpadá zde podávání žádostí o půjčku. Ke splátce úvěru musí dojít každý měsíc.

PROVOZNÍ ÚVĚRY

Smlouva o poskytnutí **provozního úvěru** bývá často doprovázena smlouvou o postoupení pohledávek, zásob, nedokončené výroby a výrobků, které v případě nesplácení

³ PAVELKA, F., BARDOVÁ, D., OPLTOVÁ, R., Úvěrové obchody, s. 55.

⁴ PAVELKA, F., BARDOVÁ, D., OPLTOVÁ, R., Úvěrové obchody, s. 54.

úvěru mohou být bankou prodány a použity k financování dlužné částky úvěru. Provozní úvěry bývají často krátkodobé, obnovované v pravidelných časových intervalech.

Mezi nejčastěji používané provozní úvěry patří např.:

- lombardní úvěry,
- repo úvěry,
- úvěry na zásoby,
- úvěry na pohledávky.

Lombardní úvěry jsou bankami poskytovány proti zástavě cenných papírů, v případě, že dlužník potřebuje získat finanční prostředky, které má vázány mimo jiné v cenných papírech, „jichž se ovšem nehodlá prozatím zbavovat.“⁵ Banka mu tedy umožní načerpat úvěr, ale pouze do určité hodnoty cenných papírů dlužníka, které jsou bance poskytnuty do zástavy. Tato pouze částečná hodnota je dána skutečností, že kurz prodeje cenných papírů se může kdykoli změnit, a neexistuje jistota, že se bance tyto cenné papíry podaří prodat vůbec, resp. alespoň za takovou hodnotu, aby pokryla dlužnou částku.

Z lombardních úvěrů vychází i tzv. **repo úvěry** (název pochází z anglického výrazu repurchasing). Držitel (majitel) cenných papírů si od kupujícího jeho cenných papírů půjčí peníze a zároveň se zaváže, že tyto cenné papíry si od kupujícího za určitou předem stanovenou dobu koupí zpět. „Kupující se naproti tomu logicky zavazuje nazpět tyto cenné papíry nazpět prodávajícímu prodat.“⁶

Úvěry na zásoby slouží k „financování nákupu výrobních zásob, surovin a energie určených ke spotřebě ve výrobě nebo při poskytování služeb, na financování nákladů nedokončené výroby, popř. na financování držení nezbytné zásoby hotových výrobků určených k prodeji.“⁷ Výše úvěru se může odvíjet od výše stavu zásob nebo od obrátu zásob. Je-li úvěrováno podle stavu zásob, pak úvěr narůstá, dokud přibývá i zásob. Pokud stav zásob začne klesat, musí ruku v ruce s tím klesat i hodnota úvěru, tedy úvěr je splácen.

Jelikož není fyzicky možné, aby banka ukládala zásoby ve svém trezoru, používá se v souvislosti s úvěry na zásoby jako zajišťovací prostředek směnka.

⁵ PAVELKA, F., BARDOVÁ, D., OPLTOVÁ, R., Úvěrové obchody, s. 65.

⁶ PAVELKA, F., BARDOVÁ, D., OPLTOVÁ, R., Úvěrové obchody, s. 66.

⁷ PAVELKA, F., BARDOVÁ, D., OPLTOVÁ, R., Úvěrové obchody, s. 66.

Směnky rozlišujeme na:

- „obchodní a finanční,
- vlastní a cizí,
- bianco směnky.“⁸

Obchodní směnky jsou spojeny s podnikatelskými aktivitami – „s prodejem zboží na úvěr“⁹. Všechny ostatní směnky jsou **směnkami finančními**.

Směnky vlastní v sobě zahrnují jen dvě osoby – osobu výstavce směnky, který směnku vypíše a stává se tak směnečným dlužníkem a osobu příjemce směnky, tedy toho, kdo směnku převezme a stane se jejím majitelem, resp. směnečným věřitelem. **Se směnkami cizími (tzv. tratami)** jsou od počátku spojeny tři osoby. Směnečný věřitel (zároveň majitel směnky), výstavce směnky, který směnku vypíše a směnečník, který se prostřednictvím akceptace směnky zaváže směnku uhradit majiteli směnky. Výstavce směnky zde stojí v pozici vedlejšího dlužníka.

Bianco směnky se stávají směnkami až v okamžiku, kdy dojde k jejich vyplnění. Na bianco směnce není uvedena směnečná suma ani datum splatnosti směnky. Bianco směnka může být vyplněna na základě splnění podmínek uvedených v tzv. dohodě o vyplňovacím právu směnečném, která je uzavírána společně s vystavením bianco směnky.

Úvěry na pohledávky jsou ve srovnání s úvěry na zásoby mnohem likvidnější. Typickým znakem těchto úvěrů je, že jsou poskytovány na překlenutí doby, kdy došlo k prodeji zboží nebo poskytnutí služeb, ale úhrada bude připsána na účet dodavatele, resp. poskytovatele služeb později, v době určené smlouvou. „Společně s úvěrovou smlouvou se podepíše i smlouva o postoupení pohledávek (o tzv. cesi).“¹⁰ Úvěr tedy nemusí bance splatit hlavní dlužník (tedy ten, kdo pohledávky postoupil), nýbrž jeho odběratel, tzv. vedlejší dlužník nebo poddlužník. Dlužník si může vybrat, zda o cesi hodlá informovat své odběratele, pak se jedná o otevřenou cesi, nebo zda chce tuto skutečnost udržet v tajnosti, pak se bude jednat o cesi skrytou. V tom případě odběratelé (poddlužníci) o postoupení pohledávek informováni nejsou a svůj závazek vůči dodavateli (hlavnímu dlužníkovi) hradí přímo bance až v případě, že nedojde k splácení úvěru bance hlavním dlužníkem.

⁸ PAVELKA, F., BARDOVÁ, D., OPLTOVÁ, R., Úvěrové obchody, s. 64.

⁹ PAVELKA, F., BARDOVÁ, D., OPLTOVÁ, R., Úvěrové obchody, s. 64.

¹⁰ PAVELKA, F., BARDOVÁ, D., OPLTOVÁ, R., Úvěrové obchody, s. 68.

Dalším typem provozního úvěru je tzv. **revolvingový úvěr**. Banka stanoví maximální výši čerpání, tzv. úvěrový rámec. Nezbytnou součástí smlouvy je pak uvedení termínu, „k němuž bude úvěr po splnění předem dohodnutých podmínek opět obnoven.“¹¹

Kontokorentní úvěry jsou poskytovány na běžném nebo kontokorentním účtu. Banka v podstatě umožní klientovi čerpat finanční prostředky do výše debetního limitu. V průběhu jednoho roku pak musí klient tyto prostředky opět splatit.

INVESTIČNÍ ÚVĚRY

Pod pojmem investiční úvěry si lze představit poskytnutí finančních prostředků na pořízení investic, resp. investičního majetku. „Investiční majetek se nepodílí přímo na výrobě nebo poskytování služeb a kromě běžného opotřebení zůstává zachován v nezměněné podobě.“¹² Často tedy slouží jako záruka zaplacení investičního úvěru. Zatímco u úvěrovaného oběžného majetku dochází k úhradě úvěru penězi získanými z prodeje úvěrovaného objektu (pohledávky, zásoby, apod.), peníze vložené do investice se společností vracejí postupně formou odpisů nebo prostřednictvím zisku, který investice vyprodukovala.

Velmi rozšířeným investičním úvěrem je **klasický investiční úvěr**, který „je využíván k nákupu pozemku, výstavbě výrobních či administrativních budov, skladišť, apod.“¹³ Dále se využívá pro nákup strojů a výrobních linek včetně jejich montáže. Investiční úvěr může sloužit také ke krytí nákladů na rekonstrukci a modernizaci již existujících budov či výrobních zařízení. Při koupi pozemku a již postavených budov je z pohledu banky mnohem jednodušší kontrolovat účel poskytnutí úvěru. Banka tak získá poměrně brzy jistotu o věcném krytí úvěru. V případě modernizace a rekonstrukce hodnota majetku, který je v zástavě banky, obvykle klesá ve fázi přípravných prací, ačkoli už na ty jsou vynakládány finanční prostředky poskytnuté bankou. Teprve během vlastní realizace modernizace nebo rekonstrukce začne hodnota investičního majetku stoupat. V případě výstavby nové budovy nebo nákupu celé výrobní linky, která bude postupně montována a uváděna do užívání, je investiční úvěr pro banku nejrizikovější, protože tento majetek až do úplného dokončení a uvedení do provozu neslouží jako věcné zajištění úvěru.

¹¹ KALABIS, Z., Bankovní služby v praxi, s. 74.

¹² PAVELKA, F., BARDOVÁ, D., OPLTOVÁ, R., Úvěrové obchody, s. 72.

¹³ PAVELKA, F., BARDOVÁ, D., OPLTOVÁ, R., Úvěrové obchody, s. 73.

Banka v takovémto případě obvykle vyžaduje alespoň jednu z následujících variant:

- do termínu uvedení investice do provozu jinou formu zajištění úvěru – jiné věcné krytí,
- finanční spoluúčast investora pro krytí rizikovějších etap,
- garance jiné specializované banky – např. záruční a rozvojové banky,
- průběžné kontrolování čerpání úvěru ve srovnání s rozpočtovanými náklady.

V případě, že klienti banky hodlají investovat do velkého projektu, který vyžaduje velký objem finančních prostředků, může dojít k poskytnutí tzv. **konsorciálního nebo syndikátního úvěru**. Jelikož úvěrové limity jedné banky by nestačily k pokrytí celé potřebné částky, banky sepíší smlouvu o sdružení a společně zajistí úvěrování náročného investičního záměru. Každá z bank poskytne dohodnutý objem finančních prostředků. „Banky mohou vyžadovat záruky nejen ze strany investorů, ale také dodavatelů.“¹⁴ Jejich zainteresovanost na dokončení investice tímto způsobem narůstá. Výhodou konsorciálních a syndikátních úvěrů je skutečnost, že riziko neúspěšnosti investiční akce se rozmělní mezi všechny zúčastněné.

Další formou investičního úvěru jsou **hypoteční úvěry**. Zde se jedná o dlouhodobý úvěr zpravidla na pořízení nemovitosti („koupě již existující nemovitosti, výstavba nové nemovitosti, oprava nebo modernizace nemovitosti popřípadě odkoupení dědických podílů na nemovitosti“¹⁵), která je zatížena zástavním právem banky až do doby úplného splacení.

Mezi další investiční úvěry řadíme **předhypoteční úvěry** (na pokrytí 20 % hodnoty zastavené nemovitosti), **komunální úvěry** (na opravy a modernizaci obecní infrastruktury), **rozvojové úvěry** (poskytovány specializovanými rozvojovými bankami – na rozvoj infrastruktury v rámci rozvojových programů) a **úvěry konsolidační** (restrukturalizace již existujících úvěrů a jejich odkup jinou organizací).¹⁶

Cenou za poskytnutí úvěru je úrok. Jeho výše závisí na mnoha faktorech, např. na délce trvání úvěru, rizikovosti daného druhu úvěru, množství poskytnutých finančních prostředků, na formě zajištění apod.

¹⁴ PAVELKA, F., BARDOVÁ, D., OPLTOVÁ, R., Úvěrové obchody, s. 74.

¹⁵ PAVELKA, F., BARDOVÁ, D., OPLTOVÁ, R., Úvěrové obchody, s. 75.

¹⁶ Zdroj informací: PAVELKA, F., BARDOVÁ, D., OPLTOVÁ, R., Úvěrové obchody, s. 76 – 79.

2.2 Poskytování bankovních úvěrů

Bankovní úvěry jsou poskytovány jak podnikatelským subjektům, tak fyzickým osobám – nepodnikatelům. Tato práce bude věnována pouze poskytování bankovních úvěrů podnikatelsky aktivním subjektům.

Samotnému poskytnutí bankovního úvěru předchází žádost o poskytnutí úvěru.

2.2.1 Žádost o poskytnutí úvěru

Žádost o poskytnutí úvěru nezahrnuje pouze ústní jednání s bankovním úředníkem úvěrového oddělení banky a následné vyplnění formuláře banky nebo zaslání písemné žádosti o poskytnutí úvěru, ale obsahuje v sobě mnohem více. Žadatel o bankovní úvěr musí doložit celou řadu skutečností. Materiály, které žadatel předkládá, se mohou v jednotlivých bankách lišit. Tyto podklady jsou bankou pečlivě a podrobně zkoumány. Jako další zdroj informací může banka také využít informace obsažené v úvěrových registrech.

Základní podklady, které si banky obvykle vyžádají, jsou následující:

- **„základní údaje o společnosti** (právní forma, kapitál, vlastnická struktura a majetkové účasti v jiných společnostech apod.),
- **blíže specifikace předmětu podnikání a informace o aktivitách společnosti** (včetně informací o konkurenci, zajištění odbytu, diverzifikaci rizika nedodání materiálu, používání informačních technologií atd.),
- **účetní výkazy** za období několika minulých let (rozvaha, výkaz zisků a ztrát, výkaz cash-flow), bývá doplněno o aktuální podrobné výkazy z posledních několika měsíců předcházejících podání žádosti o poskytnutí úvěru,
- **podnikatelské plány** (roční, střednědobé i strategické) – většinou v závislosti na velikosti úvěru a jeho délce,
- **finanční plány** pro celé období splácení úvěru,
- **potvrzení o neexistujících daňových nedoplatecích** u finančního úřadu a neuhrazených závazcích vůči správě sociálního zabezpečení,
- **podklady týkající se navrhovaného zajištění,**
- **informace o jiných úvěrech, o leasingu a dalších obdobných závazcích.**“¹⁷

¹⁷ KALABIS, Z., Bankovní služby v praxi, s. 80.

Pokud banka nemá s žadatelem o úvěr žádné předchozí zkušenosti, pak se velmi často spoléhá také na informace z **úvěrových registrů**. Jedná se o databázi všech druhů klientů – podnikatelských i nepodnikatelských subjektů. Kromě základních identifikačních údajů o klientech bank v nich lze najít také „základní údaje o bonitě žadatele o úvěr a především jeho úvěrovou historii (jaké úvěry měl nebo má, jejich výši, délku, platební morálku při úhradě jednotlivých splátek, apod.).“¹⁸ Pozitivní informace o úvěrové historii žadatele mohou ovlivnit rychlost schválení úvěru či mít vliv na výši úrokové sazby.

Úvěrový registr provozuje mimo jiné subjekty i Česká národní banka. Na základě zákona o bankách si mohou všechny banky na našem území vzájemně poskytovat informace o majitelích účtů, jejich bonitě, historii apod.

Na základě všech získaných údajů o společnosti, provádí banka tzv. **analýzu úvěrového rizika**. Banka během ní posuzuje bonitu žadatele o úvěr, situaci, ve které se nachází z pohledu ekonomického a především schopnost splácet úvěr včetně příslušenství (úroků a poplatků).

Analýza úvěrového rizika, tzv. **BODOVACÍ ANALÝZA (neboli SKORING)** se může skládat z níže uvedených částí.¹⁹

- 1) **Z OBCHODNÍ ANALÝZY** - zkoumá především:
 - a. vlastnické vztahy a majetkové podíly,
 - b. hlavní obchodní činnost, její vývoj a momentální situaci v odvětví,
 - c. hodnocení vedení společnosti,
 - d. finanční závazky – k bankám, leasingovým společnostem, k dalším subjektům.
- 2) **Z FINANČNÍ ANALÝZY** - hodnotí hospodaření a ziskovost žadatele o úvěr a jeho finanční situaci především z údajů uvedených ve finančních výkazech.
- 3) **Z ÚVĚROVÉ ANALÝZY** – která zodpovídá následující otázky:
 - a. zda má žadatel dost likvidních zdrojů na splácení úvěru,
 - b. zda bude žadatel i nadále dostatečně perspektivní a prosperující,
 - c. do jaké míry kryje požadované zajištění úvěru riziko nesplácení úvěru,

¹⁸ KALABIS, Z., Bankovní služby v praxi, s. 84.

¹⁹ Zdroj informací – interní materiály nejmenované banky.

- d. jaká musí být výše výnosu banky, aby pokryl režijní a jiné náklady banky, aby pokryl riziko, které na sebe banka poskytnutím úvěru bere a aby zajistil bance určitou výši zisku.

Tento výčet je pouze orientační, protože každá banka má vlastní postupy a konkrétní požadavky na své klienty.

Banka také hodnotí **obchodní riziko a finanční riziko** poskytnutí úvěru. Obchodní riziko zahrnuje vlivy vnějšího prostředí na společnost, kvalitu managementu společnosti (zkušenost, flexibilitu, realismus vedení společnosti, jejich podíl na vedení, na zisku, na majetku společnosti, apod.), dále hodnotí vztah mezi bankou a žadatelem a v neposlední řadě samotný úvěrový návrh (účelovost, výši úvěru, druh a dobu splácení, vlastní zdroje financování, apod.). Finanční riziko vyplývá z informací, které jsou získány finanční analýzou – např. ziskovost žadatele, informace o peněžních tocích, apod.

2.2.2 Čerpání úvěru

Jestliže banka schválí bankovní úvěr žadateli a sepíše s ním úvěrovou smlouvu, může žadatel, resp. dlužník přistoupit k samotnému čerpání úvěru. Bankovní úvěry mohou být čerpány buď:

- **jednorázově** - úspěšný žadatel o bankovní úvěr získá finanční prostředky najednou (při koupi úvěrovaného majetku, při poskytnutí směnečného, lombardního nebo repo úvěru),
- **postupně** - postupné čerpání po menších „tranších“²⁰ v průběhu předem stanoveného období – při výstavbě, rekonstrukci, modernizaci apod.

Čerpání může být buď **podmíněné (vázané)** nebo **nepodmíněné**. V případě podmíněného čerpání musí dlužník splnit podmínky uvedené v úvěrové smlouvě. Většinou se jedná o poskytnutí určitých dokladů (finanční výkazy, daňová přiznání, doklady o vzniku zástavního práva, kupní smlouvy, smlouvy o dílo, faktury od dodavatele, stavební povolení, kolaudační rozhodnutí, objednávky odběratelů, atd.)

²⁰ Tranše – menší částka úvěru, kterou klient načerpá v předem stanovený okamžik - po skončení určité etapy nebo po doložení předem sjednané skutečnosti (dokončení fáze výstavby, dodání části výrobní linky, technologie apod.) Tyto předem stanovené termíny nebo skutečnosti umožňují bance přinutit dlužníka, aby dokončil úvěrovanou akci v dohodnutém termínu, a také slouží k zjednodušení kontroly realizace bankou.

S nepodmíněným (automatickým) čerpáním je možné se setkat u kontokorentních úvěrů nebo u úvěrů z kreditních karet. „Banka v tomto případě může požadovat, aby veškeré příjmy přicházely na účty u ní, může stanovit maximální limity čerpání nebo průměrnou výši zůstatků na účtu.“²¹

2.2.3 Splácení úvěru

Bankovní úvěry jsou poskytovány buď s určitou, nebo neurčitou lhůtou splatnosti. V případě úvěrů s určitou lhůtou splatnosti je ve smlouvě dán pevný nebo nejzazší možný termín úhrady poslední splátky, resp. vrácení celé částky bance. Splacení úvěru může proběhnout i před tímto termínem. Záleží jen na bance a dlužníkovi, zda půjde o dřívější splacení úvěru bez postihu nebo s postihem. U úvěrů s neurčitou lhůtou splatnosti je zaplacení vázáno na požádání nebo na uplynutí sjednané výpovědní lhůty.

Stejně jako čerpání, může i splácení proběhnout jednorázově nebo postupně. Jednorázové splacení úvěru připadá v úvahu u krátkodobých úvěrů na oběžný majetek (pohledávky, zásoby, hotové výrobky apod.). Postupné splácení je využíváno u dlouhodobějších úvěrů a může mít pravidelný nebo nepravidelný charakter. Zatímco pravidelné splácení tlačí dlužníka k dodržování stanovených termínů splátek, nepravidelné splácení je náročné zejména pro banku, protože dlužník rozhoduje o tom, kdy bude splácet. To znemožňuje bance kontrolu jeho platební morálky a omezuje ji to při plánování likvidity.

2.3 Posuzování úvěruschopnosti žadatele o bankovní úvěr

Banka na základě všech dostupných informací o žadateli o bankovní úvěr posuzuje jeho úvěruschopnost. Hodnotí jeho důvěryhodnost, pravděpodobnost úspěšného realizování podnikatelského záměru, resp. účelu, pro který má banka úvěr poskytnout. K tomu je analyzována zejména finanční situace dlužníka, struktura jeho majetku, finančních toků apod. Analýza podnikatelského subjektu je na rozdíl od nepodnikatele, kde je posuzováno zejména, zda jeho příjmy budou postačovat k úhradě všech výdajů včetně splátek úvěru, mnohem důkladnější a propracovanější.

²¹ PAVELKA, F., BARDOVÁ, D., OPLTOVÁ, R., Úvěrové obchody, s. 88.

Důkladná analýza umožní bance neposkytnout finanční prostředky žadateli, který by mohl mít obtíže při splácení úvěru včetně příslušenství. K tomu, aby analýza byla úspěšná, slouží zejména statistické metody. Banky hodnotí určité charakteristiky žadatelů a na základě nich rozhodují o úspěšnosti nebo neúspěšnosti žadatele. Cílem těchto metod je predikce budoucího chování klienta. Banky tak mohou „vytvořit rozhodovací pravidla pro přijetí či zamítnutí žádosti o úvěr, resp. pro stanovení rizikové přírážky a dalších podmínek úvěrové smlouvy.“²² Banky však utajují, jaká kritéria jsou konkrétně pro jejich rozhodování důležitá.

Banky posuzují každého žadatele z kvantitativní i kvalitativní stránky. Mezi prvky kvalitativního hodnocení patří např. image společnosti, její cíle, kvalita řízení, vlastnická struktura, konkurenceschopnost, zajištěnost materiálových dodávek a zajištěnost odbytu, dále zkoumá investiční majetek společnosti, informační technologie, ekologickou zátěž, kterou přináší svému prostředí nebo zda jsou akcie na kapitálovém trhu likvidní či nikoliv.

Pro posouzení kvantitativních aspektů se vychází z dat uvedených ve finančních výkazech. Ta jsou základem pro finanční analýzu žadatele o bankovní úvěr.

2.3.1 Charakteristiky finanční analýzy

Finanční analýza dle Dluhošové (2008, s. 68) zkoumá všechny úrovně „podnikových aktivit, kterými se podnik na trhu prezentuje. Do finanční analýzy se promítá objem a kvalita výroby, úroveň marketingové a obchodní činnosti, inovační aktivita a další podnikové činnosti.“

Ačkoli je finanční analýza zejména kvantitativním nástrojem a vychází z velké části z výkazů finančního a vnitropodnikového účetnictví, v některých případech jsou při ní využívány i nefinanční informace, které mají původ ve firemní statistice výroby a odbytu, vychází z údajů o zaměstnanosti, z nejrozličnějších norem spotřeby či interních směrnic. Častokrát jsou při ní využity i komentáře vedoucích pracovníků podniku, dostupné informace z odborného tisku nebo nezávislá hodnocení a nejrozličnější prognózy.

Základem každé finanční analýzy je srovnávání. To může probíhat buď vůči nějaké normě (s normovanými hodnotami), nebo je možné provést porovnání v čase (za několik

²² Článek: Jak banky rozhodují o poskytnutí úvěru dostupný z <http://www.hypoindex.cz/clanky/jak-banky-rozhoduji-o-poskytnuti-uveru/>

po sobě jdoucích let) nebo v prostoru (s výsledky ostatních podnikatelských subjektů na daném trhu). Finanční analýza zkoumá, jaká je finanční a majetková struktura jednotlivého podniku a sleduje vzájemné vazby mezi všemi dostupnými informacemi.

Finanční a majetková struktura podniku může být definována „jako poměr mezi majetkem (aktivy) podniku na straně jedné a jeho závazky (pasivy) na straně druhé. Majetek zde vystupuje jako nositel potřeby finančních zdrojů, závazky pak jako zdroj, nebo obecněji kapitál, pomocí kterého byly prostředky na financování potřeb získány.“²³

Struktura zdrojů financování určuje finanční stabilitu sledovaného subjektu. „Finanční situaci podniku lze charakterizovat stavem majetku, stavem dluhů, rozdílem mezi majetkem a cizími zdroji (vlastní kapitál), výší výnosů a nákladů, výší příjmů a výdajů.“²⁴ Nejpoužívanější technikou se ukázalo používání poměrových ukazatelů. Ty vycházejí především z údajů uvedených ve výkazu zisků a ztrát a v rozvaze.

ROZVAHA poskytuje informace o aktivech a pasivech společnosti, zaznamenává stav majetku a informuje o zdrojích krytí tohoto majetku k určitému časovému okamžiku, nejčastěji k poslednímu dni měsíce nebo roku. Informace v rozvaze uvedené jsou pouze v peněžním vyjádření. Aktiva (majetek) jsou v rozvaze rozdělena na *stálá aktiva* (dlouhodobý majetek) a *oběžná aktiva* (krátkodobý oběžný majetek). Zatímco dlouhodobý majetek se v průběhu několika reprodukčních cyklů prakticky nemění, ačkoli se opotřebovává, je odepisován a tím postupně přenáší svou hodnotu do hodnoty produkce. Naproti tomu krátkodobý oběžný majetek může změnit svoji podobu během produkčního cyklu hned několikrát. Do spotřeby však oběžná aktiva přechází jednorázově. Z hlediska času jsou dlouhodobá aktiva vázána a využívána pro produkci více než jeden rok, zatímco krátkodobá aktiva mají obvyklou dobu použitelnosti do jednoho roku.

V rozvaze jsou dlouhodobá aktiva rozčleněna do následujících položek:

- dlouhodobý nehmotný majetek,
- dlouhodobý hmotný majetek,
- dlouhodobý finanční majetek.

²³ PAVELKA, F., BARDOVÁ, D., OPLTOVÁ, R., Úvěrové obchody, s. 112.

²⁴ GRÜNWARD, J., HOLEČKOVÁ, J., Finanční analýza plánování podniku, s. 33.

Do **dlouhodobého nehmotného majetku** patří nejrůznější patenty a licence, je zde zařazen software a ocenitelná práva a nehmotné výsledky vývoje. Kromě toho, že životnost tohoto dlouhodobého nehmotného majetku musí být delší než rok, musí majetek patřící do této kategorie mít pořizovací cenu vyšší než 60 tis. Kč. V aktivech zpravidla netvoří příliš významnou položku.

Mezi **dlouhodobý hmotný majetek** řadíme pozemky, budovy, haly stavby, dále dopravní prostředky, umělecká díla a samostatné movité věci. V některých podnicích se účtuje i o souborech movitých věcí. Pořizovací cena dlouhodobého hmotného majetku musí být vyšší než 40 tis. Kč a jeho doba použitelnosti musí překračovat délku jednoho roku.

Ačkoliv je dlouhodobý hmotný i nehmotný majetek oceňován historickými cenami v okamžiku pořízení, v průběhu analýzy se k údajům stavíme jako k aktuálnímu ocenění aktiv. Číselné údaje o dlouhodobém hmotném i nehmotném majetku jsou v rozvaze uvedeny v brutto i netto hodnotě. Brutto hodnota vyjadřuje prvotní ocenění majetku, kdežto netto hodnota je hodnota majetku očištěná o oprávky a opravné položky. Jde tedy o současnou účetní hodnotu majetku.

Dlouhodobý finanční majetek se objevuje tam, kde existují nějaké volné finanční prostředky a ochota vedení podniku dlouhodobě investovat. Finance získané jejich držetím po dobu delší než jeden rok jsou zaúčtovány do finančních výnosů. Patří sem podílové cenné papíry a vklady v podnicích s rozhodujícím nebo podstatným vlivem, nákup nejrůznějších uměleckých děl nebo předměty vyrobené z drahých kovů.

Krátkodobý oběžný majetek (oběžná aktiva) určený ke spotřebě nebo prodeji se v podniku nezdrží déle než maximálně jeden rok. Vstupuje do koloběhu činnosti podniku. Z peněžních prostředků se stává materiál ve formě zásob, při použití ve výrobě se promění v nedokončenou výrobu a hotové výrobky určené k prodeji se přes pohledávky opět stanou penězi – ať už v hotovosti nebo na běžném účtu. Ve finanční analýze bývají nejčastěji sledovány pohledávky s hodnotou poníženou o opravné položky. Zatímco zásoby jsou jednorázově spotřebovány za poměrně krátkou dobu od jejich nákupu, pohledávky bývají rozděleny dle lhůty splatnosti na krátkodobé a dlouhodobé (s lhůtou splatnosti delší než jeden rok). Jelikož tyto dlouhodobé pohledávky určitým způsobem deformují informaci o oběžném majetku, který se v podniku nevyskytuje déle než rok, bývají např. pro výpočet ukazatelů likvidity z oběžných aktiv vyčleňovány. Pohledávky jsou také sledovány z pohledu splatnosti a člení se na pohledávky do splatnosti a po splatnosti. U polhůtných pohledávek se sleduje

počet dnů po splatnosti: 30, 60, 90 nebo 180 a více. Mezi oběžná aktiva patří i krátkodobý finanční majetek, kam řadíme krátkodobé obchodovatelné cenné papíry. Mají většinou spekulativní charakter, nejsou drženy déle než po dobu jednoho roku a slouží ke krátkodobému uložení volných finančních prostředků. Jejich prodejem lze znovu snadno získat potřebné peníze. Součástí oběžných aktiv jsou také příjmy a náklady příštích období.

Pasiva jsou v rozvaze rozdělena podle jejich původu na:

- vlastní pasiva neboli **vlastní kapitál** a
- cizí pasiva neboli **cizí zdroje**.

Z hlediska času jsou pasiva rozlišována na krátkodobá a dlouhodobá (se splatností do roku a nad jeden rok). Mezi dlouhodobá pasiva patří např. rezervy, přestože nemají žádný závazkový charakter. Na straně pasiv lze vyčíst, z jakých zdrojů jsou aktiva financována.

Vlastní kapitál pochází z toho, co bylo do podnikání vloženo nebo časem postupně hospodářskou činností vytvořeno. Je zařazen do dlouhodobých závazků a dlouhodobých bankovních úvěrů. Vlastní kapitál je v určité míře doplňován také z nerozděleného zisku. Do vlastního kapitálu patří:

- *základní kapitál* – což je peněžité i nepeněžité vyjádření vkladů společníků,
- *kapitálové fondy* – zahrnují emisní ážio (tedy rozdíl mezi jmenovitou hodnotou emitovaných akcií a prodejní cenou, která bývá vyšší),
- *fondy ze zisku* – jsou tvořeny rezervním, resp. u družstev nedělitelným fondem, statutárními a ostatními fondy.²⁵

Do **cizích zdrojů** patří krátkodobé a dlouhodobé závazky. *Dlouhodobé závazky* bývají ve formě dluhopisů a půjček, které nepochází z bankovního sektoru. Jejich lhůta splatnosti je delší než jeden rok a patří sem emitované dluhopisy, závazky vůči podnikům, které mají rozhodující nebo podstatný vliv v dané společnosti, dále dlouhodobé přijaté zálohy, směnky a další. Mezi dlouhodobé závazky jsou také zaúčtovány dlouhodobé bankovní úvěry (převážně investičního charakteru). *Krátkodobé závazky* se splatností do jednoho roku v sobě obsahují především závazky z obchodního styku, závazky k zaměstnancům z titulu výplaty

²⁵ Zákon stanovuje minimální procentní sazbu pro výpočet části zisku, který má být vložen do rezervního fondu v závislosti na právní formě společnosti a na tom, zda se jedná o první rok působení společnosti nebo roky následující. Totéž platí pro nedělitelný fond. Roční výši příspěvku do statutárního a ostatních fondů si podnik stanovuje na základě vlastních interních směrnic a pravidel.

mezd, závazky vůči státu (ať už daňového nebo dotačního charakteru), závazky za společníky a vůči sdružení podniků či závazky k podnikům s rozhodujícím a podstatným vlivem. Závazky vůči bankám ve formě krátkodobých bankovních úvěrů pocházejí většinou z revolvingových nebo kontokorentních úvěrů. Cizí zdroje jsou dále tvořeny *rezervami a hodnotou časového rozlišení*. Podniky tvoří rezervy zákonné (jsou zároveň daňově uznatelnou položkou nákladů) a ostatní (daňově neúčinné). Účetní rezervy jsou vytvářeny, aby bylo zachováno auditory sledované hledisko opatrnosti, přestože nevstupují do základu daně společnosti a z daňově uznatelných nákladů jsou vyjímány. Do časového rozlišení patří výnosy a výdaje příštích období.

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY podává informace o nákladech a výnosech vztahujících se k činnostem podniku a poskytuje údaj o výsledku hospodaření běžného období. Ten je přenášen do rozvahy jedním číselným údajem. Zisk nebo ztráta je nejsledovanější položkou ze všech ekonomických ukazatelů, přestože nelze brát jako nejspolehlivější ukazatel úspěšnosti dané společnosti. Oproti rozvaze, zachycuje výkaz zisku a ztráty jednotlivé náklady a výnosy v aktuálním období, s nímž jsou časově a věcně spjaté. Je o nich účtováno v okamžiku realizace určitého úkonu (vyskladnění zboží pro použití ve výrobě, fakturace dodaného zboží zákazníkovi apod.), aniž by byl brán zřetel na to, zda došlo ve stejný okamžik k úhradě. Pro finanční analýzu jsou nejvýznamnější „výnosy, tržby, provozní výsledek hospodaření, nákladové úroky a výsledek hospodaření za běžnou činnost.“²⁶

2.3.2 Poměrové ukazatele

Finanční analýza umožňuje prozkoumat údaje z finančních výkazů prostřednictvím tzv. **vertikálního nebo horizontálního rozboru**. Horizontální analýza poměřuje zkoumané údaje v čase, sleduje tedy jejich vývoj, přičemž je stanoven určitý časový bod v minulosti, vůči kterému jsou údaje vztaženy a se kterým jsou porovnávány. Vertikální analýza porovnává údaje z finančních výkazů pokud možno se smysluplnou veličinou – v rozvaze to může být např. položka aktiva celkem nebo pasiva celkem. Jde tedy o vyjádření procentního podílu sledované veličiny vůči jiné, většinou celkové veličině (např. oběžná aktiva, cizí zdroje, apod.).

²⁶ GRÜNWALD, J., HOLEČKOVÁ, J., Finanční analýza plánování podniku, s. 43.

Naproti tomu **poměrová analýza** sleduje vzájemný poměr mezi jednotlivými položkami. Poměrová analýza oproti oběma výše uvedeným pomáhá spatřovat širší souvislosti. „Je zřejmé, že k tomu, aby podnik mohl dlouhodobě existovat, musí být nejen rentabilní, tj. přinášet užitek vlastníkům, ale i likvidní a přiměřeně zadlužený.“²⁷ Poměrových ukazatelů byla vytvořena celá řada, a ačkoli se liší mnohdy jen v drobnostech, uznávané a nejvíce používané jsou jen některé z nich. Poměrové ukazatele jsou seřazeny dle toho, čím se zabývají do několika skupin:

- 1) „ukazatele rentability,
- 2) ukazatele aktivity,
- 3) ukazatele zadluženosti,
- 4) ukazatele likvidity a
- 5) ukazatele kapitálového trhu.“²⁸

AD 1) UKAZATELE RENTABILITY

Ukazatele rentability (výnosnosti) jsou v praxi nejčastěji používanými ukazateli. Zisk v nejrůznější formě je považován za všeobecně akceptovaný ukazatel efektivnosti podniku, tedy toho, jak podnik zhodnocuje vložený kapitál. V některých vzorcích se vyskytuje zisk společnosti očištěný o zdanění nebo úroky. Důvodem je snaha neovlivňovat výši zisku v čase proměnlivým daňovým zatížením ani tím, z jakých zdrojů jsou aktiva podniku profinancována. Níže jsou uvedeny některé ukazatele rentability.

- **Rentabilita aktiv (Return on Assets) - ROA**²⁹

$$ROA = \frac{EBIT}{\text{aktiva}} \quad (2.1)$$

EBIT Zisk před úroky a zdaněním (Earnings before interest and taxes) je v podstatě provozním ziskem, ale ne provozním výsledkem hospodaření. Jde o „rozdíl všech výnosů

²⁷ KISLINGEROVÁ, E., HNILICA, J., Finanční analýza krok za krokem, s. 31.

²⁸ KISLINGEROVÁ, E., HNILICA, J., Finanční analýza krok za krokem, s. 31.

²⁹ DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 77.

a nákladů po odečtení nákladových úroků,“³⁰ neboť podnikatel se prostřednictvím platby úroků věřitelům vzdává části svého výdělku.

Rentabilita aktiv poměřuje zisk a celková aktiva, která byla investována do společnosti, aniž by byl brán zřetel na zdroje, ze kterých jsou financována.

- **Rentabilita vlastního kapitálu (Return on Equity) – ROE³¹**

$$\text{ROE} = \frac{\text{EAT}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (2.2)$$

EAT Zisk po zdanění (Earnings after taxes) je výsledkem hospodaření za dané účetní období. „Vypočítává se při rozdělování zisku, při potřebě zvýšit vlastní kapitál.“³²

Rentabilita aktiv hodnotí výnosnost veškerých vlastních zdrojů. Stupeň rentability závisí na výnosnosti celkového kapitálu a na úrokové míře cizího kapitálu, neboť jej ovlivňuje např. „vyšší zisk společnosti, klesání úrokové míry cizího kapitálu, snížení podílu vlastního kapitálu na celkovém kapitálu a kombinace všech uvedených“.³³

- **Rentabilita nákladů³⁴**

$$\text{Rentabilita nákladů} = \frac{\text{EAT}}{\text{celkové náklady}} \quad (2.3)$$

Rentabilita nákladů slouží k posouzení, zda náklady vložené do podnikání byly patřičně zhodnoceny. Čím vyšší je ukazatel, tím vyšší je procento zisku a tedy lepší zhodnocení nákladů.

AD 2) UKAZATELE AKTIVITY

Ukazatele aktivity se zabývají vázaností kapitálu v různých formách majetku. Charakterizuje je rychlost obratu nebo doba obratu. Rychlost obratu (obratovost) udává, kolikrát se sledovaná položka majetku podniku obrátí za určitý časový úsek). Doba obratu udává, jak dlouho je majetek vázán, přesněji, jak dlouho trvá jeho přeměna.

³⁰ GRÜNWALD, J., HOLEČKOVÁ, J., Finanční analýza plánování podniku, s. 74.

³¹ DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 78.

³² GRÜNWALD, J., HOLEČKOVÁ, J., Finanční analýza plánování podniku, s. 74.

³³ DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 78.

³⁴ DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 79.

- **Obrátka celkových aktiv** (počet obrátů za rok)³⁵

$$\text{Obrátka celkových aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}} \quad (2.4)$$

Tento ukazatel měří, jak intenzivně je využíván veškerý majetek (aktiva) podniku. Vyšší hodnota ukazatele znamená efektivnější využívání majetku.

- **Doba obratu aktiv** (ve dnech)³⁶

$$\text{Doba obratu aktiv} = \frac{\text{celková aktiva} \cdot 360}{\text{tržby}} \quad (2.5)$$

Doba obratu aktiv slouží k posouzení, jak rychle dojde k přeměně celkových aktiv. Je žádoucí, aby doba obratu aktiv byla pokud možno co nejkratší. Ukazatel se odvíjí nejen od hodnoty aktiv, ale z velké části jej ovlivňuje pohyblivost výše tržeb.

- **Doba obratu zásob** (ve dnech)³⁷

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby} \cdot 360}{\text{tržby}} \quad (2.6)$$

Doba obratu zásob je výsledkem toho, jak je řízen provoz podniku. Zásoby by měly být na přiměřené úrovni (technicky i ekonomicky zdůvodnitelné). Doba obratu zásob je ovlivňována zejména dynamikou výkonů podniku.

- **Doba obratu pohledávek** (ve dnech)³⁸

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky} \cdot 360}{\text{tržby}} \quad (2.7)$$

Doba obratu pohledávek podává informaci o průměrné době úhrady vystavených faktur. Používá se zejména pro plánování cash-flow. Je-li ukazatel vyšší, než průměrná doba splatnosti faktur, měla by se společnost intenzivně zabývat platební morálkou svých odběratelů.

³⁵ DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 83.

³⁶ DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 83.

³⁷ DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 83.

³⁸ DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 84.

- **Doba obratu závazků** (ve dnech)³⁹

$$\text{Doba obratu závazků} = \frac{\text{závazky} \cdot 360}{\text{tržby}} \quad (2.8)$$

Doba obratu závazků vypovídá o platební morálce daného podniku ve vztahu k dodavatelům. Prakticky informuje o době, na kterou byl společnosti poskytnut obchodní úvěr právě dodavateli.

AD 3) UKAZATELE ZADLUŽENOSTI

Ukazatele zadluženosti hodnotí finanční stabilitu podniku a jeho solventnost prostřednictvím vazby mezi podnikovými aktivy a zdroji jejich financování. Zabývají se finanční strukturou podniku, nejčastěji poměřováním vlastních a cizích finančních zdrojů. Níže bude uvedeno pět ukazatelů, které jsou svým charakterem vhodné pro praktickou část této bakalářské práce.

- **Věřitelské riziko** (ukazatel celkové zadluženosti) – je poměr cizích zdrojů vůči celkovým aktivům⁴⁰

$$\text{Věřitelské riziko} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{aktiva}} \quad (2.9)$$

Věřitelské riziko neboli ukazatel celkové zadluženosti, hodnotí přiměřenost zadlužení podniku. Tento ukazatel měří podíl věřitelů na financování majetku společnosti. S vyšší hodnotou ukazatele se zvyšuje i riziko věřitelů, že nedostanou zaplacenou. Je důležitý pro komerční banky jako dlouhodobé věřitele. Určitá míra zadluženosti není brána jako negativní, protože není nezbytně nutné, aby společnosti využívaly k financování vlastní činnosti jen vlastní kapitál, nikoli cizí.

- **Ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu**⁴¹

³⁹ DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 84.

⁴⁰ DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 75.

⁴¹ DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 75.

$$\text{Debt/Equity Ratio} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (2.10)$$

Ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu (tedy poměr cizích zdrojů k vlastnímu kapitálu) se odvíjí od vývojové fáze podniku a postoje vlastníků vůči riziku.

- **Úrokové krytí⁴²**

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{EBIT}}{\text{úroky}} \quad (2.11)$$

Úrokové krytí umožňuje posuzovat efektivnost vývoje hospodaření společnosti. Pokud se výsledná hodnota blíží 100 %, podnik svým výdělkem pokryje pouze úroky. Zisk je tedy 0. Čím vyšší je ukazatel, tím vyšší zisk, tedy nejsou kryty pouze úroky.

- **Úvěrová zadluženost⁴³**

$$\text{Úvěrová zadluženost} = \frac{\text{úvěry}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (2.12)$$

Úvěrová zadluženost se počítá ve společnostech, jejichž cizí zdroje jsou tvořeny převážně bankovními úvěry. Tento ukazatel by měl mít stabilní trend.

- **Doba návratnosti úvěru⁴⁴**

$$\text{Doba návratnosti úvěru} = \frac{\text{úvěry}}{\text{EAT} + \text{odpisy}} \quad (2.13)$$

Doba návratnosti úvěru poskytuje informaci o počtu let, po které bude úvěr splácen. Jde o jedno z kritérií komerčních bank při rozhodování o poskytnutí úvěru.

AD 4) UKAZATELE LIKVIDITY

⁴² DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 76.

⁴³ DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 76.

⁴⁴ DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 76.

Cílem ukazatelů likvidity je vyjádřit, jakou má podnik potenciální schopnost plnit své splatné závazky. Sledovaným jevem je dostatek likvidních prostředků (pohledávky, výrobky, zásoby, apod.) včetně rezervy pro nepředvídatelné situace, kterými však podnik nesmí zbytečně vázat svůj kapitál.

- **Pohotová likvidita⁴⁵**

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (2.14)$$

Pro zjištění pohotové likvidity jsou do vzorce dosazeny jen hodnoty pokladní hotovosti, stav peněz na bankovních účtech, obchodovatelné cenné papíry a pohledávky. Pohledávky jsou poníženy o vytvořené opravné položky k pohledávkám. Hodnota ukazatele by měla být ve výši 1,0 až 1,5. Sleduje se vývoj ukazatele pohotové likvidity. Pokud roste, dává signál o zlepšení platební situace daného podnikatelského subjektu.

- **Okamžitá likvidita⁴⁶**

Okamžitá likvidita je počítána pouze z peněžních prostředků v hotovosti v pokladně a peněz uložených na běžných účtech. K nim mohou být přidány také peníze ukryté v šecích. Tento ukazatel je v čase velmi proměnlivý, proto slouží jen pro dotvoření komplexní představy o likviditě podniku.

- **Podíl pohledávek na oběžných aktivech⁴⁷**

Je žádoucí, aby tento ukazatel rostl, pakliže jsou pravidelně hrazeny pohledávky odběrateli. Vlastní-li však daný subjekt velkou spoustu nedobytných nebo již hodně polhůtných pohledávek je příznivěji hodnocen klesající trend tohoto ukazatele.

⁴⁵ DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 80.

⁴⁶ DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 80.

⁴⁷ DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 80.

AD 5) UKAZATELE KAPITÁLOVÉHO TRHU

Ukazatele kapitálového trhu se používají u akciových společností, které jsou veřejně obchodovatelné. Mezi tyto ukazatele patří⁴⁸:

- dividendy na akcii,
- dividendový výnos,
- ziskový výnos,
- dividendové krytí a další.

Jelikož praktická část této práce bude pojednávat o společnostech s ručením omezeným, nikoli o akciových společnostech, nebudou k těmto ukazatelům uvedeny žádné bližší podrobnosti.

2.3.3 Altmanovo Z-skóre

Sledování vývoje jednotlivých poměrových ukazatelů v praxi nemusí znamenat, že je poskytnut celkový obraz o společnosti. K tomu lépe poslouží „soustavy několika poměrových ukazatelů, jimž jsou přiřazeny váhy, a jejichž vážený součet dává skóre, podle kterého se usuzuje, zda podnik je náchylný k finanční tísně a úpadku, nebo je bankrot velice nepravděpodobný, respektive se skóre nachází v šedé zóně.“⁴⁹ Šedou zónou se rozumí rozpětí hodnot (interval), ve kterém není možné s jistotou nebo alespoň s velkou pravděpodobností tvrdit, že k bankrotu dojde či naopak nedojde.

V České republice bylo pro společnosti, které nejsou kótovány na burze, doporučeno tzv. Altmanovo Z-skóre. Tento model je obecně použitelný pro všechna odvětví. V odborné literatuře jej lze najít ve více verzích. Pro účely této práce byl vybrán následující vzorec Altmanova Z-skóre.

⁴⁸ KISLINGEROVÁ, E., HNILICA, J., Finanční analýza krok za krokem, s. 38.

⁴⁹ GRÜNWARD, J., HOLEČKOVÁ, J., Finanční analýza plánování podniku, s. 183.

- **Altmanovo Z-skóre⁵⁰**

Soustava ukazatelů společně s jednotlivými vahami je zobrazena v následující tabulce č. 2.1.

Tabulka 2.1: Soustava poměrových ukazatelů Altmanova Z-skóre s přiřazenými vahami jednotlivých ukazatelů

Ukazatel		Váha ukazatele
Pracovní kapitál / aktiva	X_1	0,717
Zadržený zisk / aktiva	X_2	0,847
EBIT / aktiva	X_3	3,107
Vlastní kapitál / dluhy	X_4	0,420
Tržby / aktiva	X_5	0,998

Zdroj: sestaveno dle Grünwald, J., Holečková, J., Finanční analýza plánování podniku, s. 183.

Součástí vzorce je také pracovní kapitál a zadržený zisk. Tyto hodnoty jsou vypočítány za pomoci následujících vzorců.

- **Pracovní kapitál⁵¹**

$$\text{Pracovní kapitál (čistý)} = \text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobé závazky} \quad (2.18)$$

Pracovní kapitál je tvořen oběžným majetkem, který se během účetního období změní v pohotovostní peněžní prostředky. Ta část, která zbyde po uhrazení veškerých krátkodobých závazků je použita k uskutečňování jednotlivých záměrů společnosti.

- **Zadržený zisk⁵²**

$$\text{Zadržený zisk} = \text{VH za účetní období} + \text{VH minulých let} + \text{fondy ze zisku} \quad (2.19)$$

Výsledné hodnoty Altmanova Z-skóre dle Grünwalda a Holečkové (2007, s. 184) rozděluje společnosti na ty, které mají skóre předpovídající velmi pravděpodobný budoucí bankrot a na ty, které jsou natolik stabilní a silné, že jim bankrot v nejbližší době nehrozí.

⁵⁰ GRÜNWALD, J., HOLEČKOVÁ, J., Finanční analýza plánování podniku, s. 183.

⁵¹ DLUHOŠOVÁ, D., Finanční řízení a rozhodování podniku, s. 81.

⁵² KISLINGEROVÁ, E., HNILICA, J., Finanční analýza krok za krokem, s. 81.

$Z < 1,2$	společnosti náchylné k bankrotu
$1,2 < Z < 2,9$	šedá zóna – nelze určit pravděpodobnost bankrotu
$Z > 2,9$	společnost s největší pravděpodobností nebankrotuje

3 PŘEDSTAVENÍ PODNIKATELSKÉHO ZÁMĚRU

Praktická část této práce bude věnována posouzení bonity žadatele o úvěr. Tímto žadatelem bude čtyř značkový prodejce vozidel koncernu Volkswagen. Název společnosti a některé citlivé údaje však zůstanou z důvodu zachování bankovního tajemství neuvedeny. Pro účely této práce bude společnost nazývána jako ABC Auto s.r.o.

3.1 Představení společnosti

Historie společnosti ABC Auto s.r.o. se odvíjí od druhé poloviny roku 1992. Podpisem smlouvy o prodeji a opravách vozů ŠKODA v roce 1993 zahájila společnost svou činnost. V průběhu roku 1993 se stala obchodním zástupcem pro vozy Volkswagen a AUDI. V roce 1994 se společnost stala autorizovaným prodejcem koncernu Volkswagen, neboť k výše uvedeným třem značkám vozidel přibyla čtvrtá značka – SEAT. Společnost zahájila své podnikání nejdříve vybudováním jednoho prodejního místa. Další prodejní místa následovala několik let poté, v rámci stejného města. V dnešní době má společnost další autosalony, pobočky, prodejní a servisní místa ve všech významných městech daného.

Cílem vedení společnosti nebyl od samého počátku pouze prodej nových vozidel, ale také zajištění následné servisní činnosti a prodej náhradních dílů a příslušenství. Společnost tedy postupně investovala nemalé částky nejen do výstavby nových prodejních míst, ale také na rozšíření servisního vybavení.

Společnost prodává i prověřené ojeté vozy značek koncernu Volkswagen. Tržby z jejich prodeje mají významný podíl na celkovém obratu společnosti.

ABC Auto s.r.o. se v současnosti soustředí na rozšíření prodeje vozidel značky AUDI. Proto je nutné vybudovat další prodejní místo pro tuto značku. Financování výstavby tohoto prodejního místa je předmětem žádosti o investiční bankovní úvěr u nejmenované banky.

3.1.1 Společnost ABC Auto s.r.o. v číslech

Pracovní nasazení zaměstnanců, úzká spolupráce se všemi dodavateli a zejména poskytovateli finančních služeb jsou patrné z dobrých hospodářských výsledků společnosti po celou dobu působení společnosti na trhu. Společnost je držitelem nejvyšších ocenění, zejména za kvalitní péči o své zákazníky, což je zároveň jeden z jejích strategických cílů.

Rostoucí trend u tržeb téměř ze všech aktivit, které společnost ABC Auto s.r.o. provozuje, je patrný z tabulky č. 3.1.

Tabulka 3.1: Podíl jednotlivých činností společnosti ABC Auto s.r.o. na tržbách v letech 2009 a 2010 vyjádřený v mil. CZK i v procentech

Činnost	Tržby v mil. CZK		Podíl v %	
	2010	2009	2010	2009
Prodej nových vozů	1 223,5	1 165,6	70,3%	68,8%
Prodej ojetých vozů	183,8	210,5	10,6%	12,4%
Prodej náhradních dílů	61,1	56,4	3,5%	3,3%
Servisní služby	251,3	239,8	14,4%	14,2%
Ostatní (pronájmy vozidel apod.)	20,0	21,0	1,1%	1,2%
CELKEM	1 739,6	1 693,3	100,0%	100,0%

Zdroj: vlastní sestavení dle údajů z výroční zprávy společnosti za rok 2009 a 2010.

Jedinými činnostmi, které v roce 2010 znamenaly pokles zájmu zákazníků, je prodej ojetých vozů a ostatní, kam patří např. pronájmy vozidel u příležitosti různých promo akcí nebo akcí sportovního či kulturního charakteru. Podíly jednotlivých činností jsou názorně zobrazeny v následujících grafech.

Graf 3.1: Struktura tržeb společnosti dle jednotlivých činností v roce 2010

Zdroj: Výroční zpráva společnosti za rok 2010, s. 9.

Graf 3.2: Struktura tržeb dle jednotlivých činností v roce 2009

Zdroj: Výroční zpráva společnosti za rok 2009, s. 6.

Celkové tržby v období let 2007 až 2011 zaznamenávají i přes celosvětovou ekonomickou krizi neustálý nárůst. V roce 2009 byl růst oproti předchozímu roku nejpomalejší. Hodnoty zisku před zdaněním mají taktéž rostoucí charakter v průběhu téměř celého sledovaného období. V roce 2008 i přes počáteční fázi krizového období dosáhla společnost nárůstu zisku před zdaněním o 39 %. Rok 2009 byl ve znamení poklesu o 23,38 %. V roce 2010 však opět vzrostl, kupní síla zákazníků se začala navracet a nejistota z toho, co přinese ekonomická krize do života běžných občanů i podnikatelských subjektů se pomalu, ale jistě rozplývá. To je patrné z hodnot uvedených za rok 2011.

Vývoj celkových tržeb a zisku před zdaněním zachycuje tabulka č. 3.2.

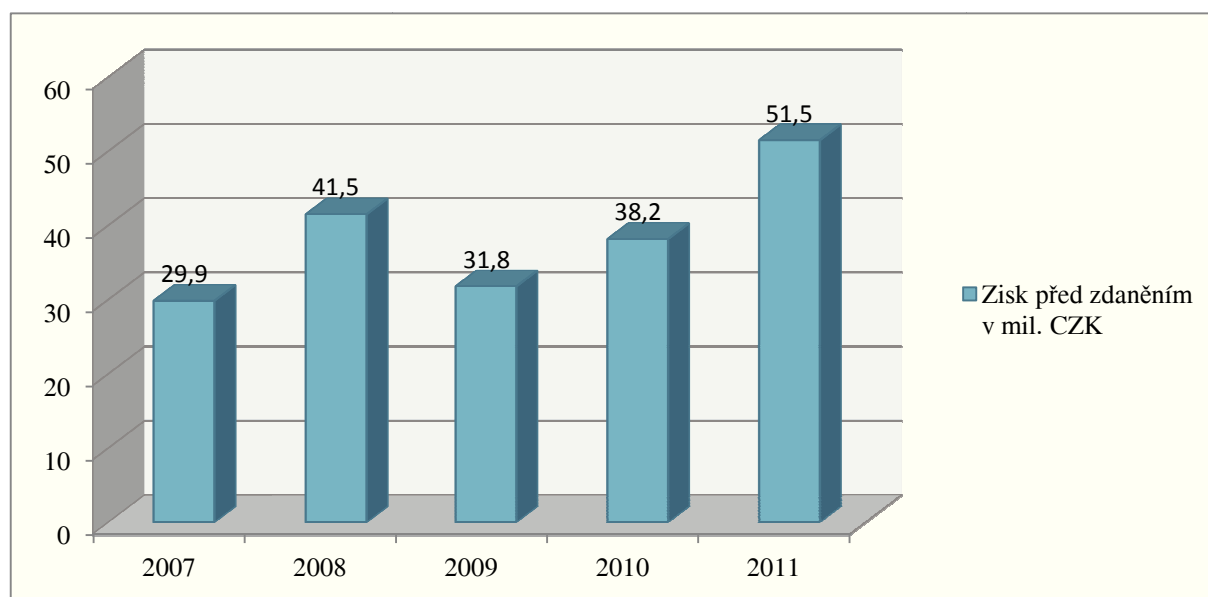
Tabulka 3.2: Vývoj tržeb a zisku před zdaněním v letech 2007 až 2011

Rok	Tržby v mil. CZK	Zisk před zdaněním v mil. CZK	Nárůst/pokles zisku proti předchozímu roku
2007	1 630,4	29,9	0,00%
2008	1 689,7	41,5	39,00%
2009	1 693,4	31,8	-23,38%
2010	1 739,6	38,2	20,04%
2011	1 812,8	51,5	34,87%

Zdroj: Většina dat z výroční zprávy 2010, rok 2011 z účetnictví společnosti za rok 2011.

Graf č. 3.3 znázorňuje vývoj zisku před zdaněním ve společnosti ABC Auto s.r.o. v letech 2007 až 2011.

Graf 3.3: Vývoj zisku před zdaněním v letech 2007 až 2011

Zdroj: Dle dat z výroční zprávy 2010, s. 14, rok 2011 z účetnictví společnosti za rok 2011.

Společnost ABC Auto s.r.o. zvýšila počet zaměstnanců od svého založení zhruba na patnáctinásobek původního stavu. Ačkoli nepočítá s markantním nárůstem zaměstnanců pro další roky, očekává přirozenou obměnu pracovníků. Počet pracovních míst by tedy na jednotlivých pozicích měl zůstat téměř nezměněn, jen jejich obsazení se bude v čase měnit. Případné zvýšení počtu zaměstnanců může být ovlivněno potřebou společnosti investovat do nových prodejních či servisních prostor. Počty zaměstnanců za roky 2007 až 2010 jsou uvedeny v tabulce č. 3.3.

Tabulka 3.3: Přehled počtu zaměstnanců a průměrná mzda v letech 2007 až 2010

	2007	2008	2009	2010
Průměrný počet pracovníků	219	239	243	252
Průměrná měsíční mzda v CZK	22 788	24 415	25 202	24 509

Zdroj: Výroční zpráva 2010

Snaha zajistit si kvalifikovanou pracovní sílu se odráží také ve výši průměrné mzdy zaměstnanců společnosti. Pokles průměrné měsíční mzdy za rok 2010 ve srovnání s rokem 2009 je dán poklesem počtu zaměstnanců na úseku prodeje nových a ojetých vozů a mírným nárůstem počtu zaměstnanců v oblasti servisu.

Podíly zaměstnanců zabezpečujících jednotlivé činnosti společnosti jsou zobrazeny v grafu č. 3.4. Data vychází z údajů známých k 31.12.2010.

Graf 3.4: Procentní podíly zaměstnanců na jednotlivých činnostech společnosti

Zdroj: Data z výroční zprávy za rok 2010.

Z uvedeného grafu je zřejmé, že největší počet pracovníků zajišťuje servisní služby pro zákazníky. Veškerou servisní potřebu pokrývá zhruba polovina celkového stavu zaměstnanců, tedy průměrně více než 120 pracovníků. Veškeré ostatní činnosti vyžadují přibližně 18 až 24 zaměstnanců, dle náročnosti dané aktivity a vyhledávanosti jejích pracovníků zákazníky společnosti ABC Auto s.r.o.

3.2 Investiční potřeby společnosti

Společnost ABC Auto s.r.o. patří mezi podnikatelské subjekty, které se nebojí investovat finanční prostředky do rozšiřování svých aktivit v rámci regionu i města, ve kterém působí.

Každoroční nemalé investice v řádech téměř stovky milionů korun jsou vynakládány na obnovení vozového parku určeného k pronájmu nebo k předváděcím účelům. Toto je investiční výdaj nezbytně nutný a mohl by být z ekonomického pohledu hodnocen spíše jako průběžný provozní výdaj než jako výdaj investiční.

Naproti tomu společnost investuje nemalé částky také do rozšíření svých prodejních kapacit, zlepšování a urychlování práce servisních techniků, modernizace mycích linek apod. Pakliže se společnost rozhodne pro rozšíření stávajících prostor pro zajištění prodeje nebo servisu některé z prodávaných značek, buduje tyto prostory vždy v souladu s požadavky dané značky vozidel, která bude v těchto prostorách prezentována nebo servisována.

Jelikož se společnost rozhodla investovat do rozšíření stávajících prodejních prostor jednoho ze svých autosalónů včetně servisu v souladu s požadavky koncernu VW (dle konceptu třetího tisíciletí), vyřizuje si u jedné z komerčních bank žádost o poskytnutí bankovního úvěru ve výši 60 mil. CZK, se splatností maximálně šest let od načerpání úvěru.

Předmětem úvěru je financování výstavby nového autosalónu a servisu pro vozy AUDI v areálu společnosti. Jelikož se jedná o pilotní projekt showroomu AUDI dle nové koncepce VW v celé Evropě, není v době zpracování práce k dispozici úplný projekt. Ten je postupně upřesňován a doplňován. Vzhledem k tomu, že se jedná o pilotní projekt, předpokládá se, že část investičních nákladů stavby bude dotovat koncern VW. V současné době není výše této částky přesně známa, ale dle předběžných informací by se mělo jednat o částku 30 mil. CZK z celkových nákladů na stavbu v hodnotě 90 mil. CZK. AUDI bude kontrolovat veškeré dodavatele a všechny díly musí být certifikované a pocházet z Německa.

Společnost předložila bance informativní rozpočtové náklady stavby ve výši cca 90 mil. CZK. Kalkulace nezahrnuje cenu pozemků pod autosalonem a kolem něj, neboť byly zakoupeny již v průběhu roku 2011. Dále zde není uvedena cena za inženýrskou činnost a částka na vybavení prostor příjmu do servisu. Požadovaným úvěrem bude financováno asi 67 % reálných nákladů. Dotace by měla vykrýt zbylých 33 %. Částky nezahrnuté do rozpočtu budou kryty z vlastních zdrojů společnosti.

Informace o bance, která žádost obdržela a která rozhoduje o její akceptaci nebo odmítnutí, nebudou v této práci uvedeny z důvodu zachování bankovního tajemství. Ostatní informace vychází ze skutečných údajů o společnosti.

4 POSOUZENÍ BONITY POTENCIÁLNÍHO KLIENTA BANKY - ŽADATELE O BANKOVNÍ ÚVĚR

Bonita potenciálních klientů banky je předmětem zkoumání analytiků úvěrového oddělení banky. V případě společnosti ABC Auto s.r.o. se nemusí oslovená banka (dále jen „Banka“) zabývat některými kroky obvyklými v případě zcela nových, pro Banku neznámých klientů, neboť společnost ABC Auto s.r.o. je dlouholetým klientem Banky.

ABC Auto s.r.o. nemusí dokládat informace o své právní formě, kapitálu, vlastnické struktuře apod., neboť tyto údaje jsou Bance známy. Nemusí Bance dokládat ani bližší informace o aktivitách společnosti nebo předmětu podnikání. V případě společnosti ABC Auto s.r.o. si banka vyžádá aktuální čísla z účetních výkazů, podnikatelské a finanční plány. Stejně tak musí společnost doložit veškerá data o svých úvěrových závazcích k jiným finančním institucím a poskytnout Bance údaje o veškerých leasingových smlouvách, které jsou stále ještě „živé“, tedy informace o veškerých leasingových splátkách, které je společnost zavázána ještě po nějakou dobu hradit.

Banka, která posuzuje žádost společnosti ABC Auto s.r.o. o bankovní úvěr, provede posouzení bonity ve třech základních krocích rozdělených na obchodní analýzu, finanční analýzu a úvěrovou analýzu.

4.1 Obchodní analýza

4.1.1 Vlastnické vztahy a majetkové podíly

Na struktuře vlastnických vztahů společnosti ABC Auto s.r.o. se od posledního zkoumání Banky nic nezměnilo. Společnost je stále vlastněna panem XY z 99 %. Procentní podíl má stále v držení rodinný příslušník, který se zároveň podílí na vedení společnosti. Společnost ABC Auto s.r.o. není podílníkem v jiné společnosti.

4.1.2 Hlavní obchodní činnost, její vývoj a momentální situace v odvětví

Prodej nových vozidel čtyř značek koncernu VW, prodej ojetých vozidel čtyř značek koncernu Volkswagen, servis vozidel a prodej náhradních dílů, zůstávají stále hlavními činnostmi společnosti. Doplnují je i nadále služby typu montáž vícevýbavy, kontrola emisí, technické kontroly, non-stop servis, pojištění vozidel před vyjetím, půjčování vozidel, mytí interiéru a poskytování doživotní záruky mobility.

Společnost v minulosti investovala do nejmodernější lakovny automobilů v České republice a do rozšíření prostor karosárny, navíc rozšířila servisní kapacitu díky stavebním úpravám v minulém roce. To znamená, že společnost je schopna provádět většinu servisních služeb sama, bez nutnosti účasti jiných specializovaných dílen. Tato skutečnost se odráží na navýšení prodeje vozidel a poskytuje společnosti výhodu oproti jiným prodejům, kteří nemají tak velkou kapacitu, aby zajistili veškeré servisní služby svým zákazníkům, aniž by museli sjednávat subdodavatele na určité práce a tím vlastní opravu prodražovat.

Tržby plynoucí z prodeje nových automobilů při srovnání roku 2009 a 2010 meziročně vzrostly o 5 %. Meziroční nárůst tržeb vykazuje také prodej náhradních dílů (8 %tní růst) a poskytování servisních služeb (navýšení o 5 %). Naproti tomu prodej ojetých vozů v posledních třech letech spíše stagnuje. Při srovnání tržeb za prodej ojetých vozidel v roce 2010 s rokem 2009 byl zjištěn pokles o 13 %. Jedním z důvodů je např. srovnání ceny nového automobilu značky ŠKODA s ojetým vozem jiné značky koncernu VW. Rozhodování zájemců o ojetá versus nová vozidla také ovlivňuje finanční dostupnost náhradních dílů na vozy značky ŠKODA ve srovnání s náhradními díly na již ojetý vůz SEAT nebo AUDI.

V regionu je řada jiných prodejců stejných značek a také prodejců jiných značek vozidel stejné třídy (Renault, Hyundai, Ford, Peugeot, Citroen, Toyota, Kia atd.). Konkurence je velká, ale i přesto lze konstatovat, že společnost ABC Auto s.r.o. má v rámci regionu stabilní postavení a tržby z jednotlivých činností společnosti mohou být považovány za velmi dobré.

Mezi hlavní odběratele společnosti patří již dlouhá léta ŠkoFIN, který prodává vozidla na leasing. Splatnost faktur tohoto odběratele je nastavena na 14 dnů. ŠkoFIN se na celkových tržbách společnosti podílí 32 %ty. Mezi další odběratele patří celá řada dlouhodobých zákazníků – podnikatelských subjektů napříč celým regionem. Tyto subjekty u společnosti ABC Auto s.r.o. pravidelně obměňují svůj vozový park, jejich zaměstnanci přiváží vozidla

na běžný servis a údržbu, stejně tak využívají služeb společnosti v případě nějakých oprav v důsledku havárií nebo opotřebení součástí. Další nezanedbatelná část pohledávek je za nejrůznějšími pojišťovnami z titulu vzniku pojistných událostí zákazníků.

Hlavním dodavatelem společnosti jsou subjekty z koncernu VW. Podíl těchto subjektů na dodávkách pro společnost ABC Auto s.r.o. je téměř 50 %. Jen ŠKODA se podílí na dodávkách přibližně z 21 %. Tuto závislost na koncernu VW nelze hodnotit negativním způsobem, jelikož vyplývá ze samotné podstaty podnikatelské činnosti společnosti.

Přestože bariéry vstupu na vysoce konkurenční trh v oblasti prodeje a servisu automobilů jsou minimální, je pozice společnosti ABC Auto s.r.o. neotřesitelná. Důvodem je mimo jiné skutečnost, že společnost působí v rámci regionu již 15 let a dlouholeté zkušenosti majitele pracujícího v automobilovém průmyslu dávno před založením společnosti jsou zárukou trvalosti společnosti i do budoucna. Společnost stále modernizuje své vybavení a rozšiřuje své podnikatelské aktivity, zvyšuje servisní kapacity, propracovává pestrou škálu doplňkových služeb a podporuje svůj business masivní marketingovou kampaní.

Analýza rizika odvětví a momentální situace na daném trhu se odvíjí od druhu aktivity žadatele o bankovní úvěr. Společnost ABC Auto s.r.o. provozuje svou činnost v rámci automobilového průmyslu, který je v České republice ekonomicky a sociálně významným odvětvím i díky své dlouholeté tradici. Vozidla značky ŠKODA patří tradičně mezi nejprodávanější značku automobilů v České republice. Je však očekáváno zvyšování podílu asijských výrobců na trhu. Tradiční evropské značky mohou proto dočasně stagnovat. Nejdůležitějším faktorem pro rozhodování kupujících bude kromě kvality zejména cenová dostupnost a bezpečnost. Pozice značky ŠKODA zůstane i do budoucna nezměněna, bude s největší pravděpodobností nejvýznamnější a nejčastěji prodávanou značkou vozidel v České republice, bude ale muset čelit větší konkurenci díky přesouvání jiných automobilek do nákladově levnějších zemí světa. Z pohledu těchto skutečností lze perspektivu společnosti ABC Auto s.r.o. hodnotit jako poměrně stabilní.

4.1.3 Hodnocení vedení společnosti

Klíčovou pozici ve vedení společnosti zastává majitel společnosti, který je pro chod společnosti dosud nepostradatelnou osobností. Obchodním ředitelem je rodinný příslušník,

spolumajitel společnosti. Tato osoba je zároveň předpokládaným nástupcem současného majitele v případě jeho úmrtí, zdravotních komplikací nebo odchodu do důchodu. Finanční ředitel nemá větší rozhodovací pravomoci. Těmi disponuje pouze majitel (ředitel) a obchodní ředitel. Majitel společnosti dokáže bez problémů reagovat na aktuální požadavky trhu, je schopný a odborně i ekonomicky velice zdatný. Strategii společnosti řídí výhradně ředitel společnosti. Z dostupných informací lze soudit, že se jedná o osobu se silným morálním chováním. Management společnosti je stabilní a v dlouhodobém horizontu není očekávána změna. Kvalita managementu společnosti se odráží v neustálém růstu tržeb a ve všech oceněních za kvalitu prodeje a vysokou úroveň služeb, kterou společnost dosahuje.

4.1.4 Finanční závazky

Společnost ABC Auto s.r.o. v současnosti účtuje o třech úvěrech poskytnutých dvěma bankami, přičemž všechny tři jsou dlouhodobé úvěry. Detaily jsou uvedeny v tabulce č. 4.1. Všechny úvěry slouží k financování investice do nového autosalónu nebo úprav stávajících prostor některého prodejního nebo servisního místa. Hodnota úvěrů k 31.12.2010 činila 48,6 mil. CZK, do konce roku 2011 díky pravidelným splátkám poklesla na 33,6 mil. CZK.

Tabulka 4.1: Přehled bankovních úvěrů společnosti ABC Auto s.r.o.

Banka	Limit (rámec) úvěru	Čerpání	Výše splátky	Frekvence splátek	Splatnost
Banka	55 mil. CZK	50 mil. CZK	583 tis. CZK	měsíční	4/2015
Banka	25 mil. CZK	25 mil. CZK	651 tis. CZK	čtvrtletní	3/2012
Jiná banka	30 mil. CZK	30 mil. CZK	455 tis. CZK	měsíční	9/2013

Zdroj: vlastní sestavení dle údajů od společnosti

Společnost dále eviduje dlouhodobé závazky ke ŠkoFINu z titulu financování výstavby a přestavby autosalónů v jiných městech regionu. K 31.12.2011 se hodnota těchto závazků dostala na poměrně nízkou úroveň oproti předešlým rokům (5,48 mil. CZK).

Krátkodobé závazky ke ŠkoFINu slouží k financování nákupu nových vozů určených jako referenční vozy, vozy na promo akce apod. Hodnota krátkodobých závazků byla k 31.12.2011 přibližně 12,79 mil. CZK.

4.2 Finanční analýza

Finanční analýza bývá bankami obecně zpracovávána prostřednictvím sofistikovaného softwaru, který si konkrétní banka vytváří a průběžně vylepšuje. Protože v rámci zachování bankovního tajemství Banka neposkytla informace o výsledcích finanční analýzy ani jiné bližší podrobnosti o systému, který používá, byly pro účely této práce vybrány z celé škály poměrových ukazatelů pouze některé ukazatele, které jsou pro Banku klíčové a jejichž výsledkům věnuje větší pozornost. Ve skutečnosti posuzuje mnohem více ukazatelů.

Z důvodu zachování bankovního tajemství a výslovného přání společnosti ABC Auto s.r.o. nezveřejňovat výsledky společnosti za rok 2011 před oficiálním zveřejněním v obchodním rejstříku, nebudou uvedeny veškeré údaje z rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Před samotnými výpočty budou uvedeny pouze hodnoty, které vstupují do jednotlivých výpočtů poměrových ukazatelů.

Banka posuzuje vybrané poměrové ukazatele společnosti dle vzorců uvedených v kapitole 2.3.2 této práce, kde jsou uvedeny větší detaily včetně vysvětlení zkratk.

UKAZATELE RENTABILITY

První část tabulky č. 4.2 uvádí hodnoty, ze kterých jsou výše uvedené ukazatele vypočteny. Hodnota EBIT (Earnings before interest and taxes), tedy zisk před úroky a zdaněním byl vypočten jako rozdíl veškerých výnosů a nákladů společnosti, očištěných o nákladové úroky. EBIT stejně jako EAT (Earnings after taxes), tedy výsledek hospodaření za účetní období, je použit také u ukazatelů zadluženosti.

Tabulka 4.2: Výpočet ukazatelů rentability

Položka	Jednotky	12/2009	12/2010	12/2011
EBIT	Tisíce	29 569	32 652	43 466
Aktiva	Tisíce	596 768	585 344	666 593
EAT	Tisíce	25 573	30 444	41 419
Vlastní kapitál	Tisíce	205 359	233 503	271 723
Celkové náklady	Tisíce	1 667 849	1 709 187	1 771 346

Ukazatel	Vzorec	Jednotky	12/2009	12/2010	12/2011
ROA	2.1	Procenta	4,95%	5,58%	6,52%
ROE	2.2	Procenta	12,45%	13,04%	15,24%
Rentabilita nákladů	2.3	Procenta	1,53%	1,78%	2,34%

Zdroj: vlastní sestavení dle dat z finančních výkazů společnosti

Společnost zlepšila hodnoty ukazatelů rentability za rok 2011 oproti stejným ukazatelům roku 2009 a 2010. Neustálé zlepšování hodnot ukazatelů rentability aktiv a vlastního kapitálu odráží fakt, že postavení žadatele o bankovní úvěr na trhu je stabilní a že jeho tržby, resp. zisk roste úměrně investičním aktivitám. Zisk společnosti dokáže dostatečně pokrýt splátky úvěrů i díky spolufinancování některých investic ŠkoFINem.

Obchodní marže z prodeje zboží (nových automobilů) se na první pohled může zdát velmi nízká. Jak je ale patrné z tabulky č. 4.3, po úpravě o bonusy a tržby z prodeje ojetých automobilů, dosahuje obchodní marže úrovně kolem 8 %

Tabulka 4.3: Výpočet obchodní marže a přidané hodnoty

Položka	12/2009	12/2010	12/2011
Obchodní marže	3,04%	2,77%	2,68%
Obchodní marže včetně bonusů (<i>úctovaných v ostatních provozních výnosech</i>)	7,85%	7,91%	8,18%
Obchodní marže včetně bonusů navýšená o prodej ojetých automobilů (<i>úctováno v tržbách z prodeje dlouhodobého majetku</i>)	8,06%	8,06%	7,82%
Přidaná hodnota po zohlednění bonusů a prodeje ojetých automobilů (<i>včetně tržeb za služby – opravy, pronájmy</i>)	11,36%	11,66%	11,44%

Zdroj: vlastní sestavení dle dat z finančních výkazů společnosti

Přidaná hodnota, která zahrnuje také tržby získané z prodeje služeb (opravy, pronájmy vozidel na promo akce apod.) dosahuje stabilní úrovně přesahující 11 %. Jelikož se úroveň přidané hodnoty meziročně prakticky nesnižuje, lze ji hodnotit vysoce pozitivně.

UKAZATELE AKTIVITY

Vázanost kapitálu v aktivech, zásobách, pohledávkách a závazcích hodnotí Banka mimo jiné dle výše uvedených vzorců. V tabulce č. 4.4 jsou uvedeny hodnoty, ze kterých jsou ukazatele aktivity vypočítány.

Tabulka 4.4: Výpočet ukazatelů aktivity

Položka	Jednotky	12/2009	12/2010	12/2011
Tržby	Tisíce	1 693 422	1 739 631	1 812 765
Aktiva	Tisíce	596 768	585 344	666 593
Zásoby	Tisíce	183 094	165 257	207 860
Pohledávky	Tisíce	58 479	52 284	111 273
Závazky	Tisíce	319 728	293 975	361 305

Ukazatel	Vzorec	Jednotky	12/2009	12/2010	12/2011
Obrátka celkových aktiv	2.4	Obrátů/rok	2,84	2,97	2,72
Doba obratu aktiv	2.5	Dny	126,87	121,13	132,38
Doba obratu zásob	2.6	Dny	38,92	34,20	41,28
Doba obratu pohledávek	2.7	Dny	12,43	10,82	22,10
Doba obratu závazků	2.8	Dny	67,97	60,84	71,75

Zdroj: vlastní sestavení dle dat z finančních výkazů společnosti

Obrátka celkových aktiv společnosti dosahuje hodnoty necelých tří obrátů za rok. Tomu odpovídá i doba obratu aktiv, která uvádí, že společnosti trvá téměř třetinu roku, než využije veškerá aktiva. Ke zhoršení obou ukazatelů došlo v roce 2011. Ačkoli tržby jsou poměrně stabilní, mírně rostoucí oproti předchozím rokům, společnost účtovala o větším množství aktiv v důsledku zakoupení pozemku pro investici, na kterou žádá od Banky úvěr a zejména díky navýšení zásob zboží a mírnému nárůstu množství pohledávek na konci roku 2011. Většina těchto pohledávek byla uhrazena v průběhu prvních dvou měsíců roku 2012. Společnost řídí své financování poměrně dobře, a tudíž jí nevzniká potřeba tvořit velké množství opravných položek. Množství opravných položek se vzhledem k objemu pohledávek pohybuje v rozmezí 4,5 % až 7,05 % (za roky 2009 až 2011).

Výše uvedené skutečnosti odpovídá také prodloužení doby obratu zásob o 7 dní oproti roku 2010. Zboží, jehož hodnota v peněžním vyjádření vzrostla o více než 40 mil. CZK, je tvořeno převážně automobily nakoupenými do jednotlivých autosalónů, zejména předváděcími vozy značky ŠKODA a jinými levnějšími automobily dalších tří prodávaných značek. Dražší vozidla jsou evidována v dlouhodobém majetku.

Rozhodující část produkce je realizována přímo koncovým zákazníkům, přičemž většina drobnějších částek je hrazena hotově. Fakturovány jsou větší částky zejména firemním zákazníkům, částky za opravy vozidel pojišťovnám nebo provize za zprostředkování leasingu.

Společnost úzce spolupracuje s řadou svých zákazníků už spoustu let (obměna vozového parku, pravidelný servis, výměna pneumatik aj.) Největší část pohledávek tvoří pohledávky za pojišťovnami z titulu havarovaných vozidel. Velká část pohledávek, jejichž splatnost přecházela přes konec roku, byla fakturována kvůli zvýšenému počtu havárií v zimním období a také v důsledku každoročních výměn pneumatik z letních na zimní. Prodloužení doby obratu pohledávek tedy v důsledku výše uvedených skutečností není nikterak zásadní, zejména proto, že v prvních měsících roku 2012 se ukazatel opět snížil na zhruba 14 dní. Společnost má v podrozvahové evidenci záznamy o polhůtných pohledávkách. Ty tvoří 22 až 26 % hodnoty všech pohledávek. Tři čtvrtiny z nich bývají uhrazeny během prvních třiceti dnů po uplynutí data splatnosti. Dlužníky bývají někteří firemní zákazníci, kteří obvykle hradí faktury s určitým zpožděním. Část z nich je neuhrazena v důsledku sporů s některými pojišťovnami a jejich klienty, kteří si nechali vozidlo opravit u společnosti.

Obrátka závazků se již několik let pohybuje mezi 60 a 70 dny. Ovlivňuje ji zejména účtování jiných závazků v hodnotě desítek milionů CZK na financování nových a ojetých vozů a účtování přijatých záloh od zákazníků na nákup nových vozidel (ročně kolem 10ti mil. CZK). Budou-li v úvahu brány pouze závazky z obchodního styku, je doba obratu kratší o zhruba 14 dnů a pohybuje se mezi 46 a 62 dny.

UKAZATELE ZADLUŽENOSTI

Finanční stabilitu podniku hodnotí Banka prostřednictvím ukazatelů zadluženosti. Kromě vybraných pěti ukazatelů sleduje také celkovou a krátkodobou zadluženost, úhrady závazků ke správě sociálního zabezpečení, posuzuje zadluženost z pohledu ostatních bankovních zdrojů, poměřuje hodnoty vydaných bankovních záruk k tržbám a ke kapitálu. Jelikož některé skutečnosti (např. záruky) nejsou pro společnost ABC Auto s.r.o. relevantní, budou hodnoceny pouze výsledky zmíněných pěti ukazatelů zadluženosti.

Tabulka 4.5: Výpočet ukazatelů zadluženosti

Položka	Jednotky	12/2009	12/2010	12/2011
Cizí kapitál	Tisíce	390 482	347 956	394 870
Aktiva	Tisíce	596 768	585 344	666 593
Vlastní kapitál	Tisíce	205 359	233 503	271 723
EBIT	Tisíce	29 569	32 652	43 466
úroky	Tisíce	3 996	2 208	2 047
úvěry	Tisíce	63 685	48 625	33 565
EAT	Tisíce	25 573	30 444	41 419
Odpisy	Tisíce	40 142	41 255	33 564

Ukazatel	Vzorec	Jednotky	12/2009	12/2010	12/2011
Věřitelské riziko	2.9	Procenta	65,43%	59,44%	59,24%
Debt/Equity Ratio	2.10	Procenta	190,15%	149,02%	145,32%
Úrokové krytí	2.11	Jednotky	7,40	14,79	21,23
Úvěrová zadluženost	2.12	Procenta	31,01%	20,82%	12,35%
Doba návratnosti úvěru	2.13	Jednotky	0,97	0,68	0,45

Zdroj: vlastní sestavení dle dat z finančních výkazů společnosti

Banka, stejně jako jiné finanční instituce, hodnotí finanční stabilitu svých klientů prostřednictvím poměrování cizího kapitálu a vlastních zdrojů společnosti. Ukazatel hodnoty věřitelského rizika se v případě společnosti ABC Auto s.r.o. pohybuje stabilně kolem 60 %. Ačkoli nepatří tato hodnota k nejnižším, nelze ji hodnotit negativně. Věřitelské riziko má klesající tendenci a na jeho výši má vliv zejména hodnota krátkodobých závazků z obchodního styku. Ty jsou průběžně hrazeny, což je patrné z podrozvahové evidence závazků. Hodnota polhůtných závazků činila v roce 2009 a 2010 v průměru 1,15 %, k 31.12.2011 dokonce poklesla na 0,64 % hodnoty krátkodobých závazků z obchodního styku.

Ačkoli Debt/Equity Ratio (Ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu) by se dle *Dluhošové (2008, s. 75)* „měl u stabilních společností pohybovat přibližně v pásmu od 80 % do 120 %“, v případě společnosti ABC Auto s.r.o. tomu tak není, přestože má stabilní postavení na trhu. Pozitivně lze hodnotit alespoň klesající tendenci tohoto ukazatele. V průběhu tří sledovaných let poklesl ze 190 % na 145 %. Tento pokles je dán zejména nárůstem hodnoty vlastního kapitálu, resp. každoročním navýšením zisku společnosti oproti předchozímu roku. Ostatní položky vlastního kapitálu (základní kapitál a fondy) jsou neměnné. V cizím kapitálu došlo zejména k nárůstu již zmíněných krátkodobých závazků.

Úrokové krytí vyjadřuje pravděpodobnost, že věřitelé, tedy zejména Banka, nepřijde o svůj výnos v podobě úroků za poskytování úvěrů. V případě společnosti ABC Auto s.r.o. stačila hodnota zisku před úroky a zdaněním v roce 2009 k úhradě budoucích výnosů Banky 7,4krát, v roce 2010 téměř 15krát a v roce 2011 více než 21krát.

Úvěrová zadluženost, stejně jako doba návratnosti úvěrů má v tomto případě klesající tendenci. Vypovídá o skutečnosti, že společnost ABC Auto s.r.o. je schopná hradit své úvěrové závazky vůči bankám poměrně bez problémů a je hodnocena pozitivně.

UKAZATELE LIKVIDITY

Banka používá ukazatele likvidity k průběžnému testování krátkodobého finančního rizika společnosti. K tomu využívá mimo jiné výše uvedených vzorců.

Tabulka 4.6: Výpočet ukazatelů likvidity

Položka	Jednotky	12/2009	12/2010	12/2011
Oběžná aktiva	Tisíce	294 411	274 056	370 621
Zásoby	Tisíce	183 094	165 257	207 860
Krátkodobé závazky	Tisíce	299 541	275 538	345 803
Peníze	Tisíce	335	631	2 535
Účty v bankách	Tisíce	52 503	55 884	48 953
Pohledávky	Tisíce	58 479	52 284	111 273

Ukazatel	Vzorec	Jednotky	12/2009	12/2010	12/2011
Pohotová likvidita	2.14	Jednotky	0,37	0,39	0,47
Okamžitá likvidita	2.15	Jednotky	0,18	0,21	0,15
Podíl pohledávek na oběž. aktivech	2.16	Jednotky	0,20	0,19	0,30

Zdroj: vlastní sestavení dle dat z finančních výkazů společnosti

Ukazatel pohotové likvidity v průběhu všech tří sledovaných let roste, což poukazuje na neustálé zvyšování finanční stability a platební schopnosti společnosti.

Společnost neobchoduje s žádnými cennými papíry, nevlastní ani jiné platební instrumenty (šeky, směnky apod.). Krátkodobý finanční majetek společnosti je tedy tvořen pouze penězi v hotovosti v pokladně a peněžními prostředky uloženými na běžných účtech u bank. V případě společnosti ABC Auto s.r.o. je okamžitá likvidita sledována Bankou

průběžně během roku, protože většina účtů společnosti je vedena právě Bankou. Ačkoli je žádoucí rostoucí tendence tohoto ukazatele, Banka by neměla přihlížet k tomuto ukazateli jinak než jako k méně stabilnímu v čase, nepřikládat mu tedy při rozhodování velkou váhu.

Důležitějším ukazatelem je podíl pohledávek na oběžných aktivech. Ukazatel měl při srovnání hodnot roku 2009 a 2010 téměř stejnou hodnotu a k 31.12.2011 vzrostl, což je pozitivní. Pohledávky jsou průběžně spláceny a společnost neeviduje příliš nelikvidních, dlouhodobě polhůtných pohledávek a nevede žádné soudní spory s odběrateli.

ALTMANOVO Z-SKÓRE

Širší obraz o výsledcích společnosti poskytuje soustava poměrových ukazatelů.

Tabulka 4.7: Altmanovo Z-skóre

Položka	Jednotky	12/2009	12/2010	12/2011
Oběžná aktiva	Tisíce	294 411	274 056	370 621
Krátkodobé závazky	Tisíce	299 541	275 538	345 803
Pracovní kapitál	Tisíce	- 5 130	- 1 482	24 818
Aktiva	Tisíce	596 768	585 344	666 593
VH za účetní období	Tisíce	25 573	30 444	41 419
VH minulých let	Tisíce	149 295	172 568	199 813
Fondy ze zisku	Tisíce	2 500	2 500	2 500
Zadržený zisk	Tisíce	177 368	205 512	243 732
EBIT	Tisíce	29 569	32 652	43 466
Vlastní kapitál	Tisíce	205 359	233 503	271 723
Dluhy	Tisíce	383 413	342 600	394 870
Tržby	Tisíce	1 693 422	1 739 631	1 812 765

Ukazatel	Váha ukazatele	12/2009	12/2010	12/2011
Pracovní kapitál / aktiva	0,717	- 0,01	- 0,00	0,03
Zadržený zisk / aktiva	0,847	0,25	0,30	0,31
EBIT / aktiva	3,107	0,15	0,17	0,20
Vlastní kapitál / dluhy	0,420	0,22	0,29	0,29
Tržby / aktiva	0,998	2,83	2,97	2,71
Součet všech ukazatelů		3,46	3,72	3,54
Hodnocení		uspokojivá finanční situace		

Zdroj: vlastní sestavení dle dat z finančních výkazů společnosti

Z výše uvedeného výpočtu je patrné, že společnost ABC Auto s.r.o. nemá sklony k bankrotu. Její finanční situace je stabilní nejen v roce 2011, ale také v předchozích letech. Vývojový trend Altmanova Z-skóre v čase v podstatě odpovídá závěrům předchozích výpočtů poměrových ukazatelů. Jelikož součet všech ukazatelů s přiřazenými vahami dosáhl hodnoty vyšší, než 2,9, nemusí se Banka v nejbližší době obávat nepříznivé finanční situace společnosti.

4.3 Úvěrová analýza

Úvěrová analýza, nebo-li určení skóringu žadatele o bankovní úvěr, je prováděna prostřednictvím softwarového modelu. Každá banka používá jedinečný systém, který stanoví výsledný rating klienta. Zadávané údaje jsou kvantitativní i kvalitativní. Vstupují do něj údaje z finančních výkazů, podrozvahové evidence, firemních statistik, finančních plánů apod., ale také další údaje o situaci na trhu a hospodaření společnosti. Každému ukazateli je přiřazena váha dle důležitosti. Ta se odvíjí od ekonomické situace země, regionu, odvětví i dalších událostí. Množství vstupních ukazatelů lze vyčíslit na desítky. Nelze tedy říci, že pouhé provedení finanční analýzy jako takové je dostatečné, ačkoli tyto údaje jsou pro Banku klíčové. Samotní zaměstnanci bank (úvěroví analytici) často ani neznají detaily fungování softwaru, aby nemohli ovlivňovat klienty směrem k úpravě účetních dat a poskytování klamných informací o společnosti za účelem získání lepšího skóringu.

Jakmile software zpracuje základní analýzu včetně analýzy rizikovosti klienta, je provedena ještě řada manuálních úprav úvěrovými pracovníky, mnohdy na základě jejich intuice a zkušeností.

Úvěrová analýza by měla Bance odpovědět mimo jiné na následující otázky:

- a) Má žadatel dost likvidních zdrojů na splácení úvěru?
- b) Bude žadatel i nadále dostatečně perspektivní a prosperující?
- c) Do jaké míry kryje požadované zajištění úvěru riziko nesplácení úvěru?
- d) Jaká musí být výše výnosu banky, aby pokryl režijní a jiné náklady banky, aby pokryl riziko, které na sebe banka poskytnutím úvěru bere a aby zajistil bance určitou výši zisku?

Odpověď na otázku v bodě a) a v bodě b) je možné nalézt v předchozích dvou analýzách. Dle podrobného zkoumání finančních výkazů a také vzhledem ke skutečnosti, že Banka svého dlouholetého klienta dobře zná a pravidelně od něj dostává informace o jeho hospodaření, které průběžně přezkoumává, není zřejmý důvod obávat se nesplácení úvěru a nelikvidnosti zdrojů této společnosti. Předpoklad prosperity a budoucí perspektivy v případě společnosti ABC Auto s.r.o. existuje a zdá se být poměrně reálným.

Předpokládáme-li, že Banka úvěr schválí, bude po společnosti požadovat ještě částečné zajištění úvěru. Jelikož společnost ABC Auto s.r.o. hodlá investovat zejména do budov včetně vybavení, zajišťovacím prostředkem s největší pravděpodobností bude zástavní právo k dané nemovitosti a případné sepsání Dohody o vyplňovacím právu směnečném k nevyplnění bianco směnce, na které se bude odkazovat úvěrová smlouva. Bianco směnka by v případě nesplácení úvěru byla vyplněna na hodnotu dlužné částky, kterou by byla společnost ABC Auto s.r.o. vázána uhradit. Výše zajištění se však odvíjí od výsledků skóringu, který je znám pouze Bance, nikoli autorovi práce.

Tématem této práce je pouze posouzení bonity žadatele o bankovní úvěr. Proto nebude otázka d) týkající se výše výnosu Banky nutného k pokrytí nákladů a rizika Banky zodpovězena, neboť stejně jako výše zajištění je dána výsledkem skóringu. A ten si stanoví každá banka individuálně.

5 VLASTNÍ DOPORUČENÍ

Každá banka posuzuje úvěruschopnost žadatelů o bankovní úvěr na základě svých vlastních interních postupů a pravidel. V případě Banky, která posuzuje žádost o bankovní úvěr společnosti, je velice pravděpodobné, že stejně jako v minulosti bude i tento konkrétní úvěr schválen. Důvodů k tomuto je hned několik. Banka svého dlouholetého klienta dobře zná na základě úzké spolupráce s ním po mnoho let jeho působení na trhu. Momentální situace, ve které se společnost nachází je dobrá i přes stále trvající ekonomickou krizi. Tržby a zisky společnosti každoročně rostou, vedení společnosti je stabilní a drží stále stejný směr řízení společnosti směrem k postupnému rozšiřování postavení na trhu. Společnost vydělané peníze z velké části opět investuje zpátky do své činnosti, nezaostává za trendy odvětví ani potřebami svých zákazníků a dbá na kvalitu poskytovaných služeb. Výsledky uvedené ve finančních výkazech společnosti jsou vesměs hodnoceny kladně.

Silné a slabé stránky společnosti jsou patrné z tabulky č. 5.1.

Tabulka 5.1: Silné a slabé stránky společnosti

Silné stránky	Slabé stránky
+ vybudovaná a stabilní pozice na trhu (zastoupení vozů zn. ŠKODA, VW, SEAT a AUDI)	• vysoká závislost na rozhodujících dodavatelích a jimi daném způsobu financování (dáno podstatou činnosti – významný zástupce koncernu VW)
+ zázemí – komplexnost prodeje, servisu a ost. služeb v moderních prostorách	• silný tlak na obchodní marže z prodeje (dáno vysokou konkurencí a nižší kupní silou regionu)
+ zkušený management	• vysoká zadluženost a nízká likvidita
+ zavedené dlouhodobé obchodní vztahy (dlouhodobá spolupráce s obchodními partnery)	
+ jasné a stabilní vlastnické vztahy	
+ příznivá finanční pozice	

Zdroj: vlastní sestavení

Rizika, která společnost ohrožují, jsou:

- nízké bariéry vstupu do odvětví - silná konkurence tuzemská i zahraniční,
- pokles poptávky po vozidlech při poklesu kupní síly obyvatelstva – projevilo se v průběhu ekonomické krize (konec roku 2008 a zejména počátek roku 2009),
- skutečnost, že veškeré dění ve společnosti je v rukou majitele, tedy jedné osoby.

Společnost by z pohledu Banky po prozkoumání veškerých skutečností měla být úvěruschopná a Banka by bonitu žadatele o bankovní úvěr měla hodnotit kladně. Společnost ABC Auto s.r.o. tedy s největší pravděpodobností bude čerpat bankovní úvěr na potřebnou investici a bude jej pravděpodobně splácet po dobu požadovaných šesti let. To by mělo proběhnout bez větších problémů, jak je patrné z údajů o hospodaření a předchozích zkušenostech Banky se splácením úvěrů.

Přesto by měla společnost ošetřit rizika, která ji ohrožují, a to následujícím způsobem:

- 1) Přestože má společnost zavedenou tržní pozici, je třeba neustále prohlubovat osvědčenou spolupráci s výrobcí, věnovat dostatek prostředků na reklamu a sponzoring, podporovat svůj prodej i nadále vyhlášováním nejrůznějších akcí, které odlákají váhající zákazníky od konkurence.
- 2) Jakmile se zlepší ekonomická situace, předpokládá se opětovná rychlejší obměna vozového parku. Společnost musí být na tuto situaci připravena technicky, kapacitně i personálně.
- 3) Z důvodu zamezení vzniku nových servisních míst by měla společnost nabídnout své servisní kapacity ostatním prodejcům na trhu. K tomu je třeba nadále rozšiřovat stávající servisní výkonnost, rozšiřovat kvalifikaci zaměstnanců a nadále dbát na preciznost odvedené práce a tudíž spokojenost zákazníků.
- 4) Na vedení společnosti se v současnosti podílí mimo majitele i rodinný příslušník, u něhož je pravděpodobnost budoucího převzetí businessu. Vzhledem k věku majitele by bylo žádoucí, aby se tento rodinný příslušník stále více podílel na vedení společnosti.

Z pohledu finanční analýzy by společnost měla věnovat pozornost hodnotám, které vstupují do výpočtu ukazatelů zadluženosti a likvidity.

6 ZÁVĚR

Banky a nejrůznější finanční instituce jsou typické hospodařením s cizími zdroji. To znamená, že přijmou vklady od subjektů, které mají přebytek finančních prostředků a formou poskytování nejrůznějších úvěrů svým klientům a díky investičním aktivitám tyto vložené prostředky zhodnocují. Úvěrové obchody tvoří zpravidla hlavní činnost všech bank. Jsou spojeny s celou řadou finančních rizik, kterým jsou banky nuceny předcházet. Banky se tedy snaží tato rizika identifikovat a snaží se je eliminovat.

Kromě finančních rizik vyhodnocují banky zejména úvěruschopnost svých klientů, neboť kvalita úvěrů zařazených do portfolia banky svým způsobem ovlivňuje budoucí vývoj banky a určuje její pozici na bankovním trhu. Banky hodnotí rozdílně klienty – fyzické osoby nepodnikatele žádající nejčastěji o hypoteční, popřípadě spotřebitelské úvěry, úvěry ke kreditním kartám apod., jinak se dívají na podnikatelské subjekty. Právě ty jsou podrobovány daleko rozsáhlejší analýze, dokládají mnohem více podkladů a jsou průběžně přezkoumávány i po schválení úvěru. V případě podnikatelských subjektů bývá proces schvalování úvěru mnohem delší a také složitější, než je tomu u fyzických osob – nepodnikatelů. Banky si prověřují finanční výkazy podnikajících žadatelů a analyzují další informace získané od žadatele o kvalitě jeho obchodních vztahů, o závazcích k jiným finančním institucím nebo státním institucím, sledují situaci na daném trhu a vyvozují ze všech posbíraných dat závěry, které rozhodují o úspěšnosti žadatele.

Nedá se říct, že stejné podklady a výsledky hospodaření žadatele o bankovní úvěr předložené jedné bance, budou hodnoceny jinou bankou totožně a vyústí ve stejné úvěrové podmínky u obou bank. Každá banka má svoji jedinečnou metodiku, specifický software a interní pravidla, kterými se řídí jak schvalování samotných úvěrů, tak nastavení podmínek úvěrové smlouvy a výše ceny za poskytnutí úvěru.

Cílem této bakalářské práce bylo posoudit bonitu potenciálního klienta banky – žadatele o bankovní úvěr. Teoretická část byla věnována charakteristice bankovních úvěrů a systému posuzování úvěruschopnosti žadatelů o bankovní úvěr, včetně rozebrání vybraných poměrových ukazatelů finanční analýzy, která je nedílnou součástí posuzování úvěruschopnosti žadatelů o bankovní úvěr.

Na teoretickou část navazovalo představení společnosti, která žádá konkrétní banku o investiční úvěr na rozšíření svých aktivit v oblasti prodeje vozidel.

Praktická část je pak věnována samotnému posouzení bonity žadatele o bankovní úvěr prostřednictvím obchodní analýzy, finanční analýzy a úvěrové analýzy. Již zavedená a prosperující společnost podnikající v oblasti automobilového průmyslu poskytla většinu potřebných údajů pro vytvoření praktického příkladu hodnocení bonity žadatele o bankovní úvěr u nejmenované banky. Jelikož systém posuzování a hodnocení některých údajů o společnosti při schvalování žádosti o úvěr je chráněn bankovním tajemstvím, je stěžejní částí této práce obchodní analýza a zejména finanční analýza, která vychází z rozvahy a výkazu zisků a ztrát. Doplnují je data z podrozvahové evidence.

Ačkoli hodnocení získaných dat v obou analýzách (obchodní i finanční analýze) hovoří většinou ve prospěch schválení bankovního úvěru, neznámá to, že konkrétní žádost o úvěr bude Bankou nakonec schválena. Důvodem může být zejména skutečnost, že banka má svá interní pravidla a stanovuje limity každému klientovi, jejichž výši nelze překročit, aby banka nezvyšovala riziko vlastní budoucí insolventnosti z důvodu velkého množství rizikových obchodů. Přestože je společnost ABC Auto s.r.o. dlouholetým klientem Banky, splácí v současnosti tři jiné úvěry. Navíc banky vzhledem k stále ještě probíhající ekonomické krizi zpřísnily pravidla poskytování úvěrů. Proto neznámá schválení jiných úvěrů v minulosti, že bude jednoznačně a bez výhrad schválen i tento nový úvěr. Nebo může nastat situace, že schválen bude, ale podmínky jeho poskytnutí a hodnota zajištění mohou být mnohem přísnější, než tomu bylo v minulosti a cena za jeho poskytnutí může také narůst.

Ve světle těchto skutečností lze konstatovat, že je správné, že banky rozšířily hodnocení bonity žadatelů o bankovní úvěry nad rámec finanční analýzy a neberou její výsledky jako dogma. Do schvalování úvěru nevstupuje jen software s jasně stanovenými pravidly, která však nejsou zaměstnancům známa, ale také lidský faktor, který vychází i z nekvantitativních dat, ze svých zkušeností, znalosti konkrétního klienta a jeho momentální situace.

Prostřednictvím důkladné analýzy žadatele po všech stránkách může banka dosáhnout uspokojivé úrovně rizikovitosti poskytovaných úvěrových obchodů a eliminace nákladů spojených s řešením problematických úvěrů.

Seznam použité literatury

a) Odborné knihy

- 1) DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku: analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita*. 2. rozšířené vyd. Praha: Ekopress, 2008. 192 s. ISBN 978-80-86929-44-6.
- 2) GRÜNWALD, Rolf a Jaroslava HOLEČKOVÁ. *Finanční analýza a plánování podniku*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2007. 318 s. ISBN 978-80-86929-26-2.
- 3) KALABIS, Zbyněk. *Bankovní služby v praxi*. 1. vyd. Brno: Computer Press, a.s., 2005. 148 s. ISBN 80-251-0882-1.
- 4) KISLINGEROVÁ, Eva a Jiří HNILICA. *Finanční analýza - krok za krokem*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 137 s. ISBN 80-7179-321-3.
- 5) PAVELKA, František, Dagmar BARDOVÁ a Radka OPLTOVÁ. *Úvěrové obchody*. Praha: Aktris spol. s r.o., 2002. 279 s. ISBN 80-7265-037-8.

b) Elektronické dokumenty a ostatní

Článek - Historie českého bankovníctví [online]. BANKOVNÍ GRAMOTNOST.CZ [18. 2. 2012]. Dostupné z <http://www.bankovniagramotnost.cz/clanky/58966/historie-ceskeho-bankovnictvi.aspx>

Článek – Jak banky rozhodují o poskytnutí úvěru [online]. HYPOINDEX.CZ [18. 2. 2012]. Dostupné z <http://www.hypoindex.cz/clanky/jak-banky-rozhoduji-o-poskytnuti-uveru/>

Seznam zkratk

CZK	Korun českých
EAT	Zisk po zdanění (Earnings after taxes)
EBIT	Zisk před úroky a zdaněním (Earnings before interest and taxes)
ROA	Rentabilita aktiv (Return on Assets)
ROE	Rentabilita vlastního kapitálu (Return on Equity)
VH	Výsledek hospodaření
VW	Volkswagen

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a §60 – školní dílo,
- беру на vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že údaje o bakalářské práci, obsažené v Záznamu o závěrečné práci, umístěném v příloze mé bakalářské práce, budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO,
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, který byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 11. 05. 2012

Jan Smetana

Seznam příloh

Příloha č.1: Ukazatele rentability

Příloha č.2: Ukazatele aktivity

Příloha č.3: Ukazatele zadluženosti

Příloha č.4: Ukazatele likvidity

Příloha č.5: Altmanovo Z-skóre

Příloha č.6: Společnost v číslech

Příloha č.7: Výsledovka

Příloha č.8: Rozvaha